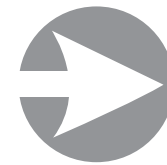

**IN 10 STAPPEN
SUCCESVOL
BELEGGEN**

IN 10 STAPPEN SUCCESVOL BELEGGEN

*Bouw een maandelijks inkomen
met aandelen en opties*

drs. Harm van Wijk

'Wetenschap is georganiseerde kennis.

Harm van Wijk heeft al meerdere jaren aantoonbare resultaten laten zien met diverse modelportefeuilles. Dit boek zal dan ook de eerste stap naar succes zijn voor elke ambitieuze belegger. A must read!

Jamory Leysner

Vice President MeXeM Benelux
mexem.com

'Een aanrader voor de ambitieuze belegger.

Dit boek biedt een leidraad voor de ambitieuze belegger die duidelijk omschreven doelstellingen nastreeft wat betreft de resultaten. Het helpt met het formuleren van die doelstellingen en vervolgens met gedisciplineerd en consequent handelen om de doelstellingen daadwerkelijk te bereiken.

Ook de psychologie komt aan bod. Als belegger heb je een bepaalde mindset nodig. Als je die niet al hebt, kun je zorgen dat je hem krijgt. Op die manier wordt de kans op succes veel groter. Want beleggen moet je niet zien als een hobby die geld mag kosten, maar als business die geld moet opleveren, aldus de auteur.'

Klaas Steenhuis

Voormalig chef online redactie van De Financiële Telegraaf
dft.nl

'Geld verdienen met beleggen is niet makkelijk. Een van de problemen waar mensen op stuiten, is hoe te beginnen. Waarin handelen? Aandelen, opties, obligaties? En hoe? Gewoon kopen en houden, of beter iets actiever? Kennis van zaken is hierbij onontbeerlijk en daar ligt de waarde van dit boek. In compacte vorm verschaft Harm van Wijk de lezer alle belangrijke facetten van beleggen. Hierbij besteedt hij niet alleen aandacht aan de 'technische' aspecten van beleggen, maar vergeet hij ook de zo belangrijke psychologie niet. Elk hoofdstuk wordt afgesloten met opdrachten. Van harte aanbevolen!'

Michael Ahrens

Cyclustrader.nl

'Succesvol beleggen is geen raketwetenschap en toch lukt het de meeste particuliere beleggers niet. Te snel ben je als belegger geneigd om 'op het gevoel' en 'met emotie' bepaalde stappen te nemen. We zijn nu eenmaal niet zo slim als we denken te zijn.

De stappen kennen en structureel blijven toepassen, maakt je kans op succes enorm veel groter. Waarom zou je het niet in één keer goed willen doen? Met dit boek heb je een duidelijk stappenplan dat zijn succes heeft bewezen.'

Tom Lassing

Beursbox.com

'Ik ken Harm al vele, vele jaren als een zeer bevlogen belegger. Harm doet altijd zijn uiterste best om de markten te doorgronden en een zo goed mogelijke marktbenadering uit te pluizen. Hij heeft gedurende de jaren een schat aan informatie verzameld, waar eenieder zijn voordeel zeker mee kan doen!'

Leon van Dam

Optiespecialist.com

'Eindelijk een boek over beleggen dat stap voor stap uitlegt hoe het werkt! Harm is duidelijk een expert in beleggen. Hij heeft het nu voor iedereen mogelijk gemaakt om het pro-niveau te bereiken.'

Hugo Bakker

Hugobakker.com

'Na mijn jarenlange ervaring als optiebelegger kan ik zeggen: beleggen leer je niet uit een boek. Maar er zijn boeken waarvan je wilde dat je ze aan het begin van je beurscarrière had gelezen. 'In 10 stappen succesvol beleggen' is daar een mooi voorbeeld van.

Als lezer krijg je een duidelijk stappenplan dat je behoedt voor de bekende valkuilen. Maar belangrijker nog: Harm geeft je het vertrouwen dat nodig is om succes te hebben op de beurs.

Een boek met gegarandeerd rendement!'

Peter Meijburg

Slimmermetopties.nl

'Harm heeft in dit boek in een duidelijk stappenpatroon duidelijk gemaakt waarom en hoe je planmatig moet beleggen. De eerste 3 stappen zijn de basis en een opstap naar de volgende 7 stappen. De vergelijking met een huis bouwen op een goede fundering spreekt voor zich, helder! Voor iedere belegger die met geld wil bouwen aan een goed eigen huis is dit boek een must.'

Harry Klip

Optieacademy.nl

'Keep it simple, stupid' is wat mij betreft het motto en de leidraad van dit zeer goed geschreven beleggingsboek, geschreven door niemand minder dan beleggingsexpert Harm van Wijk. Ik werk al meer dan 15 jaar samen met Harm van Wijk en hij is een zeer bevlogen en energieke vakman. Harm weet als geen ander iemand te enthousiasmeren.

Harm weet een complexe beleggingsmaterie dermate te vereenvoudigen dat iedereen structureel geld kan verdienen op de beurs. Wil jij ook weten hoe je dat kunt bereiken? Lees dan snel dit boek dat geschikt is voor zowel de ambitieuze beginnende belegger als voor de gevorderde belegger!'

Jan Robert Schutte,

Optieacademy.nl en CryptoAcademy.nl

'Benjamin Franklin merkte op: 'An investment in knowledge pays the best interest.' Hij bedoelt ermee te zeggen dat de (beginnende) belegger er goed aan doet veel in kennis van zaken te investeren alvorens überhaupt te gaan beleggen. Kennis betaalt uit.

Harm van Wijk is een man die door veel beleggingswateren is gewassen, die veel ups en downs heeft meegemaakt. Hij kraamt geen onzin uit als het gaat om beleggen. Doet u daar uw voordeel mee als u ook gelooft dat kennis uitbetaalt!'

Dr. C.A.M. Wijtvliet

corwijtvliet.nl

'De meeste particuliere beleggers maken verlies doordat zij ongestructureerd te werk gaan. Maar de logische stap naar een meer gedisciplineerde aanpak is voor veel beleggers een lastige. Dit nieuwe boek van Harm van Wijk helpt u om stap-voor-stap die moeilijke gedragsverandering te bewerkstelligen. Recht op uw doel af: succesvol beleggen!'

Rombout Kerstens

wallstreet.ta-script.com

IN 10 STAPPEN SUCCESVOL BELEGGEN

Bouw een maandelijks inkomen met aandelen en opties

ISBN/EAN boek: 978-94-93112-02-5

ISBN/EAN e-book: 978-94-93112-03-2

NUR-code: 794

NUR omschrijving: beleggen

© Copyright Harm van Wijk, BeursBulletin Alerts BV, Blaricum.

Eerste druk: november 2019

Tweede druk: juni 2020

Derde druk: september 2021

Vierde druk: januari 2022

Redactie: Giséla Fidler, Expertboek

Vormgeving: Daisy Goddijn, Expertboek

Illustraties: Erik van Wijk (www.erikvanwijk-art.nl)

Foto cover: Danny Dorland

Uitgever: Expertboek (www.expertboek.com)

BELANGRIJKE NOOT VOOR DE LEZER

De intellectuele eigendoms- en auteursrechten © van de inhoud en omslag van dit boek berusten bij de auteur. Kleine citaten met expliciete bronvermelding zijn toegestaan. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op een andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of auteur.

Website auteur: www.beleggen.com

Website uitgever: www.expertboek.com

DISCLAIMER

De beschrijving in dit boek is uitsluitend bedoeld voor educatieve doeleinden. Het boek is heel uitdrukkelijk niet bedoeld als advies over het kopen of verkopen van effectenproducten. Indien de lezer toch besluit om zelf opdracht te geven tot aan- of verkoop van effectenproducten op basis van de in het boek beschreven informatie, doet hij/zij dat geheel op eigen initiatief en op eigen verantwoording. Er wordt tevens met nadruk op gewezen dat het openen van een effectenpositie een zeker risico met zich meebrengt.

Inhoud

Voorwoord	9
Inleiding	11
In 10 stappen succesvol beleggen	13
Stap 1. Formuleer je doel.....	19
Stap 2. Zorg voor een succesvolle mindset	25
Stap 3. Vergroot je kennis op het gebied van beleggen.....	35
Stap 4. Kies een kansrijke markt	43
Stap 5. Filter de kansrijke aandelen.....	51
Stap 6. Selecteer het instrument	61
Stap 7. Kies de strategie die bij je past	71
Stap 8. Gebruik money management.....	83
Stap 9. Bepaal vooraf wanneer te verkopen.....	91
Stap 10. Registreer en evalueer elke transactie	99
Hoe nu verder?.....	109
Over de auteur	111
Nawoord.....	115

Voorwoord

In mijn boekenkast staan tientallen boeken over beleggen, allemaal geschreven door vermogensbeheerders, beleggers, analisten, adviseurs en anderen die methoden hebben ontwikkeld waarmee de lezer de markt moet kunnen verslaan, dan wel – als dat niet lukt – in elk geval iets van een vermogen of een redelijk inkomen moeten kunnen opbouwen.

Sommige van die boeken heb ik al zeker veertig jaar, andere zijn van recentere datum. Ik kocht ze uit interesse, ervan uitgaande dat ik altijd wel wat van de aanbevolen methodiek kon opsteken. Een professionele belegger moet altijd openstaan voor de ideeën van anderen.

De klassieker onder de beleggingsboeken is natuurlijk *The intelligent investor* van Benjamin Graham, dat al in 1949 verscheen. Het is de bijbel van de waardebelegger en de grootste belegger van de afgelopen dertig jaar, Warren Buffett, zweert erbij. Maar bekend is ook dat waardebeleggen niet altijd werkt, soms jaren achtereen niet, en dat de belegger die de methodiek van Benjamin Graham volgt, behoorlijk vasthoudend moet zijn.

Dit brengt me op een punt dat iedere belegger zich goed moet realiseren: er is geen enkele beleggingsstijl die altijd werkt. De geschiedenis van het beleggen zit vol voorbeelden van star managers, die met hun fonds jaren achtereen succesvol waren en van wie iedereen dacht dat zij de heilige graal hadden ontdekt, waarna hun magische hand plotseling niet meer de juiste aandelen wist te selecteren en ze hopeloos achterbleven bij de marktgemiddelden. Niet zomaar één jaar, maar jaren achtereen. In sommige gevallen

moest hun fonds zelfs worden opgedoekt, omdat iedere klant eruit wilde.

Geen enkele methode werkt dus altijd, wat weer komt doordat de beurzen door cycli gaan waarbij de typen aandelen, de sectoren, de landen die worden geprefereerd, variëren. De grootste valkuil voor de particulier is dat hij een gekozen systematiek niet volhoudt, maar na een jaar van tegenslag afhaakt en wat anders gaat proberen, wat vervolgens ook weer niet blijkt te werken. Met als eindresultaat voortdurend tegenvallende beleggingsresultaten, zo niet verliezen.

De lange termijn is opgebouwd uit allemaal korte termijnen en de meeste mensen zijn helaas niet in staat om de blik strak op de stip aan de horizon gericht te houden. Mijn belangrijkste advies aan de koper van dit boek van Harm van Wijk is dan ook: lees het boek goed, maak je de inhoud eigen en als je zijn stappenplan wilt volgen: hou vol!

Jaap van Duijn

Voormalig lid van het beleidscomité en CIO van de Robeco Groep, fondsmanager van het wereldwijd beleggende Robeco-fonds en buitengewoon hoogleraar in de praktische aspecten van de beleggingsleer aan de UvA en de EUR

Inleiding

De leeftijdsgrens van de AOW, die steeds verder wordt opgetrokken, de 7 miljoen woekerpolissen, de negatieve rente en het korten op pensioenen, hebben een enorme invloed op jouw oudedagsvoorziening. Je moet daarom zelf beleggen, als je van een onbezorgde oude dag wilt genieten.

Bovendien wordt jouw geld door de 2% inflatie en minimaal 1,2% vermogensrendement elk jaar 3,2% minder waard. Als je niets doet tenminste. De opdracht is dus minimaal 3,2% rendement halen om je vermogen intact te houden.

In 2020 is 47% van de bevolking 50 jaar of ouder. We worden met z'n allen steeds ouder. De welvaart en het gezondheidsniveau stijgen... Of juist niet! Mensen worden gemiddeld ouder en jij dus ook. Hoe meer tijd, hoe gunstiger het voor jouw geld is. Heb je meer tijd, dan heb je meer tijd om vermogen op te bouwen en om te profiteren van het achtste wereldwonder: rente op rente.

Bovendien heb je steeds langer de tijd om te profiteren van wat je hebt geleerd en opgebouwd. En dat is maar goed ook, want uit verschillende hoeken horen we dat het pensioenstelsel niet meer te betalen is en dat de verzorgingsstaat ten einde is. Je MOET steeds meer zelf regelen, zo hoorde je enkele jaren geleden in de troonrede. Zelf beleggen dus.

90% van de particuliere beleggers is echter niet in staat om de beurs te verslaan, zo bleek uit onderzoek van de Universiteit van Maastricht onder 70.000 beleggers. Je kennis verhogen, zoals jij dat doet, helpt bij het bouwen aan jouw vermogen. Investeer in kennis en doe dit structureel. Er is geen betere investering dan investeren in jezelf.

Ik ben er een groot voorstander van dat beleggers weten wat ze doen. Juist daarom is er dit boek. Omdat je precies de techniek leert kennen. Dit boek is speciaal voor jou, als je wilt beginnen met beleggen, of als je al belegt, maar niet tevreden bent met het resultaat. Of als je wel tevreden bent, maar je het rendement verder wilt verhogen.

Bij succesvol beleggen draait alles om statistiek. Je volgt een bewezen systeem en je houdt je daaraan, omdat het systeem bewezen heeft dat een bepaald percentage van de trades goed gaat. Als je weet wat je moet doen, is beleggen niet complex of te technisch.

BONUS: Online training

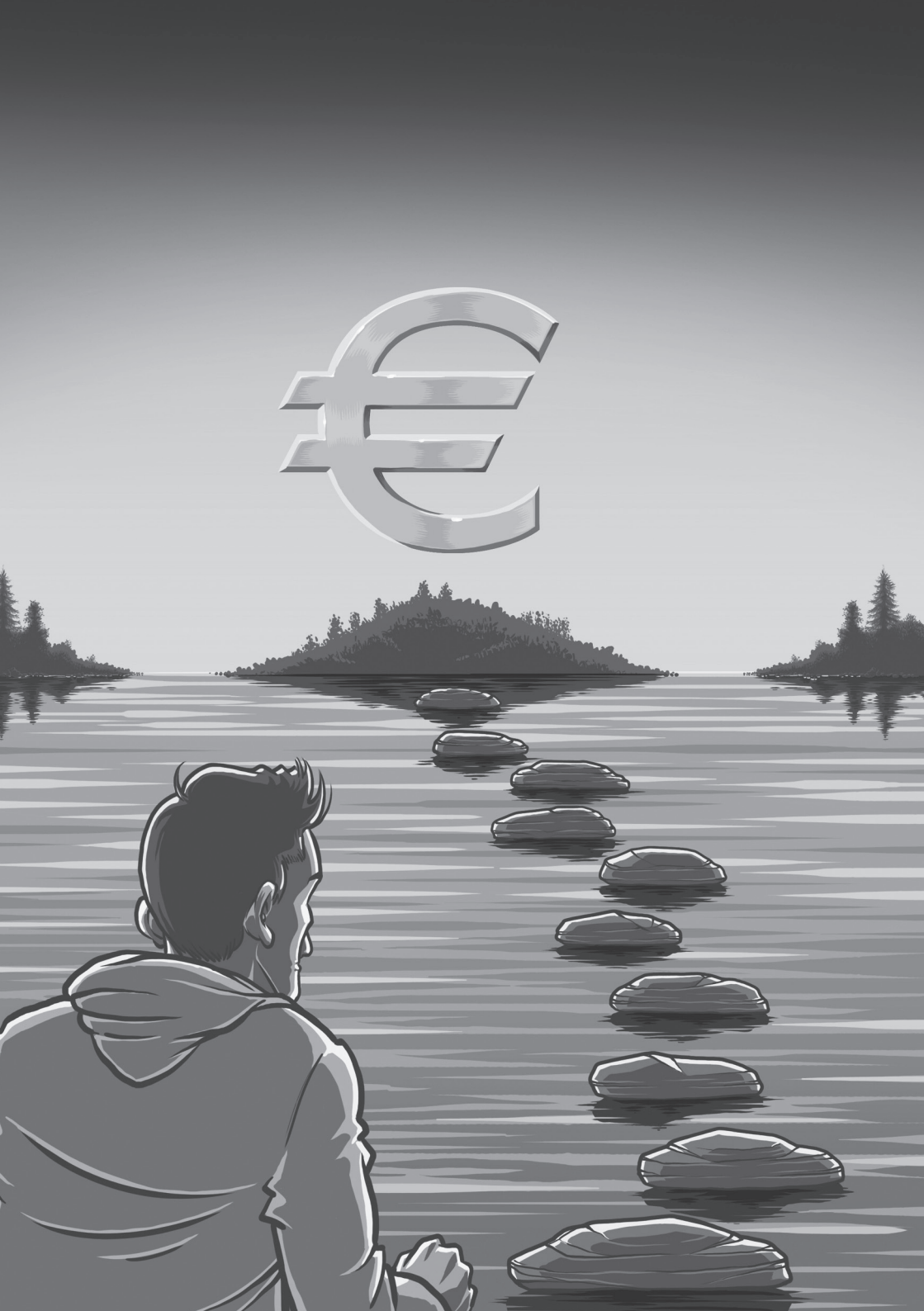
Onderdeel van het boek is een online training. Deze training is speciaal ontwikkeld voor jou als lezer van dit boek. Je krijgt in deze training veel handige hulpmiddelen, waarmee je makkelijker en sneller in staat bent om een maandelijks inkomen op te bouwen met aandelen en opties. Heb je nog vragen of loop je ergens vast? Stel dan je vraag (in de besloten groep) op mijn.beleggen.com.

Ga naar
www.beleggen.com/10stappen
om de online training te downloaden.

In 10 stappen succesvol beleggen

Met de 10 stappen uit het boek, help ik je om succesvol te beleggen. Als je deze 10 stappen uitvoert, kun je al direct een (maandelijks) inkomen halen uit aandelen en opties. Natuurlijk afhankelijk van de keuzes die je maakt en het bedrag dat je belegt. In dit hoofdstuk omschrijf ik kort de 10 stappen, zodat je weet wat je te wachten staat.

Om jou te inspireren, is elke stap voorzien van enkele praktijkvoorbeelden. Aan het eind van elke stap vind je een opdracht die je helpt om ook daadwerkelijk aan de slag te gaan. Mijn advies is uiteraard om de opdracht van elke stap ook echt uit te voeren. Zo haal je het meeste uit het boek en kun jij ook succesvol beleggen.

De 10 stappen voor succesvol beleggen

Stap 1. Formuleer je doel

In deze stap bepaal je wat jouw doel is. Op basis van jouw doel bereken je namelijk met welk bedrag je moet beleggen en welk rendement je moet halen. Ook is het natuurlijk belangrijk dat je kijkt hoeveel risico je bereid bent om te accepteren, om het rendement te behalen. Je wilt natuurlijk niet wakker liggen van je beleggingen.

Stap 2. Zorg voor een succesvolle mindset

Een goede mindset (jouw overtuigingen) is de basis van succesvol beleggen. Wanneer je de andere 9 stappen succesvol zet, maar het ontbreekt je aan een positieve mindset, dan verkleint dit jouw kans op succes aanzienlijk. In stap 2 laat ik je zien hoe je een succesvolle mindset ontwikkelt.

Stap 3. Vergroot je kennis op het gebied van beleggen

Beleggen is een (leuk) vak en een vak kun je leren. Je hebt waarschijnlijk jaren geïnvesteerd in het opdoen van de juiste kennis om een vak te leren, waarmee je je geld hebt verdiend. Waarom zou je dit geld dan gaan beleggen, zonder tijd te investeren in dit vak? Succes komt niet zomaar aanwaaien.

Stap 4. Kies een kansrijke markt

Er zijn veel kansrijke trends, zoals duurzame energie, technologie of medicinale wiet. Je gaat in deze stap aan de slag met het kiezen van een kansrijke trend of markt. Kijk bijvoorbeeld naar de AEX-index, de aandelen binnen de AEX of aandelen die een hoog dividend uitkeren, een belangrijke maatschappelijke bijdrage leveren of aandelen die hard groeien. Ik vertel je precies hoe jij kansrijke markten kiest.

Stap 5. Filter de kansrijke aandelen

Nu je een kansrijke markt of trend hebt gekozen, is het belangrijk om de aandelen of indices in deze markt of trend op een objectieve manier te filteren. Niet alle aandelen binnen een bepaalde sector

zijn immers even interessant. In deze stap leg ik je uit met welke bewezen succesvolle strategieën je het kaf van het koren scheidt.

Stap 6. Selecteer het instrument

Het juiste instrument (aandelen, opties op deze aandelen, etc.) kiezen, dat past qua rendement en risico, is belangrijk voor het bereiken van jouw doel. In deze stap vertel ik je precies welke instrumenten beschikbaar zijn om een maandelijks inkomen op te bouwen.

Stap 7. Kies de strategie die bij je past

Nadat je jouw instrument hebt gekozen, kies je een strategie die bij je past. Er zijn veel verschillende strategieën, maar de strategie die je kiest, moet wel passen bij het doel dat je wilt bereiken en bij jouw beleggingsprofiel. Het is makkelijker een strategie te kiezen die bij jou past, dan te proberen jouw persoonlijkheid aan te passen aan een strategie die je hebt gekozen. In deze stap lees je diverse bewezen strategieën.

Stap 8. Gebruik Money Management

Money Management heeft als doel je kapitaal te beschermen. Regel 1 bij beleggen: verlies geen geld! Regel 2 bij beleggen: vergeet regel 1 niet! Dit is een bekende uitspraak van Warren Buffett. Maar ja... hoe? Dat doe je door vaste regels op te stellen om je risico te beperken. Ik leg je in stap 8 precies uit hoe je dat doet.

Stap 9. Bepaal vooraf wanneer te verkopen

Je positie verkopen, is de helft van het verhaal. Bepaal vooraf wanneer je de positie weer sluit. Dat is namelijk het laatste moment waarop je als belegger nog objectief bent. Emoties spelen een grote rol bij het beleggen. Emoties zijn het grootste gevaar voor een belegger. In stap 9 leg ik uit hoe je de rol van jouw emoties verkleint met behulp van jouw eigen handelsplan, waarbij je onder andere vooraf vastlegt wanneer je weer verkoopt.

Stap 10. Registreer en evalueer elke transactie

De laatste stap: evalueer. Het belangrijkste boek dat je als belegger kunt lezen, is het boek waarin je je eigen transacties bijhoudt. Dit logboek geeft je inzicht in wat je hebt gedaan, zodat je kunt evalueren wat goed ging en wat de volgende keer beter kan.

Ga snel aan de slag met stap 1!

STAP 1

Formuleer je doel

Voordat je gaat beleggen, is het belangrijk dat je goed nadenkt over jouw doel. Niet alleen zorgt dit ervoor dat je de juiste beslissingen kunt nemen bij de andere stappen, het zorgt er ook voor dat je de juiste motivatie hebt. Beleggen is simpel, maar helaas niet altijd gemakkelijk.

Start met het doel voor ogen

Steven Covey noemt 1 van de 7 eigenschappen van effectief leiderschap dat je begint met het doel voor ogen; 'Start with the end in mind'. Napoleon Hill noemde het: een doel is een droom met een einddatum. Met een helder en inspirerend doel wordt de kans op succes groter.

'Kunt u mij misschien vertellen welke weg ik van hieruit moet nemen?'

'Dat hangt ervan af waar je heen wilt', zei de kat.

'Dat maakt niet zoveel uit...', zei Alice.

'Dan maakt het ook niet uit welke weg je neemt', zei de kat.

'Zolang ik maar ergens uitkom', voegde Alice er bij wijze van uitleg aan toe.

'O, maar je komt zeker ergens uit,' zei de kat, 'als je maar lang genoeg doorloopt.'

Uit Alice in Wonderland

Onderneem actie

Maak de keuze dat beleggen een business is en niet je hobby (een hobby mag geld kosten, beleggen moet geld opleveren). Maak de keuze om beleggen serieus te nemen, zodat je gecommitteerd bent om actie te ondernemen. Wanneer je geen actie onderneemt, verandert er immers niets. Dan blijft het een mooie droom. Zonder een helder doel in je leven, rommel je maar wat aan.

Vier je succes

Het is belangrijk dat je iets hebt om naar uit te kijken. Hierdoor ga je gericht te werk en ben je bereid om meer te geven om dat doel te behalen. De resultaten van beleggen zijn zeer goed meetbaar. Wanneer je dan voortgang ziet, ben je meer gemotiveerd om door te gaan, heb je meer discipline en voel je je gelukkiger. Het is belangrijk dat je geniet van het proces om je doelstellingen te behalen en het is belangrijk dat je het behalen van je doelstellingen viert om gemotiveerd te blijven.

Durf te dromen

Durf te dromen tijdens het schrijven van je doelen en zie jezelf als een klein kind, met grote wensen. Denk terug aan hoe je als kind een verlanglijstje maakte voor je verjaardag. Kinderen kennen geen beperkingen. Volwassenen denken al snel: dit is te duur, kan ik dat wel, ben ik daarvoor niet te oud, et cetera, et cetera.

1. Schrijf je doelen op

Schrijf je doelen op, zonder je zorgen te maken over hoe je deze haalt. Dat is iets waar je later mee aan de slag gaat. Schrijf je doelen op zonder te denken in beperkingen.

Als je weet wat je wilt hebben, wie je wilt zijn, welke ervaringen je wilt opdoen, wat je wilt bijdragen, dan motiveert dat enorm om aan de slag te gaan om je doel te bereiken. Ga er eens goed voor zitten en maak een lijst met dingen waarvan jij droomt.

Welke financiële doelen horen hierbij?

Wat zijn je financiële doelstellingen die bij deze bovenstaande doelen horen? Welk inkomen wil je opbouwen en welk vermogen? Laat je niet tegenhouden door praktische bezwaren. Nu je je doel scherp in het vizier hebt, kan je aan de slag om je financiële doel te berekenen.

Stel dat je een (extra) modaal inkomen wilt hebben uit je beleggingen, zodat je financieel vrij bent, een appartement voor je studerende kinderen kan kopen, kan zorgen voor je ouders, of dat tweede huis in Spanje kan betalen. Het modale inkomen ligt nu rond € 37.000, dat is € 2.855 per maand. Netto is dat circa € 2.000 per maand, circa € 24.000 op jaarbasis dus. Met een gemiddeld rendement van 20,6%, heb je circa € 116.000 als kapitaal nodig.

Met iets meer dan een ton, kun je nu al een modaal inkomen genereren. Maar goed, dat is gemiddeld en je hebt goede jaren en minder goede jaren. Als je dus uitgaat van bijvoorbeeld 10% rendement (het gemiddelde rendement van de Dow Jones in de afgelopen 100 jaar), dan heb je met een paar ton alle vrijheid qua tijd en geld om te doen en laten wat je wilt.

Met € 10.000 kan je met de Trading Navigator-methode al aan de slag (hier kom ik uitgebreid op terug in stap 5). Je hoeft dus geen miljonair te zijn om financieel vrij te zijn. Dan komt die financiële vrijheid, of de tweede huis in Spanje, wel snel dichtbij toch?

Bereken je doel

Op www.beleggen.com/10stappen vind je diverse hulpmiddelen die horen bij dit boek, zoals een calculator om te berekenen hoeveel vermogen je opbouwt. Geef zelf in met welk bedrag je start, wat je maandelijks toevoegt, hoe lang je dat doet en met welk rendement. Zo kun je dus terugrekenen welk rendement je moet behalen om je einddoel te realiseren, met welk bedrag je moet beginnen en hoeveel je daar eventueel maandelijks aan moet toevoegen.

Bepaal je beleggingsprofiel

Op www.beleggen.com/10stappen vind je ook een link naar een calculator waarmee je je beleggingsprofiel vaststelt. Iedereen is immers verschillend. Door middel van het beantwoorden van een aantal vragen, krijg je inzicht in je beleggingsprofiel. Ben je bijvoorbeeld een zeer speculatieve belegger, of juist een zeer

defensieve belegger. Dit is vanzelfsprekend belangrijk bij de andere stappen uit dit boek.

2. Noteer achter elk doel de deadline

Wanneer je je doelen hebt beschreven, noteer dan achter elk doel de deadline in jaren. Kies nu eerst de doelstellingen met een deadline van één jaar. Beschrijf bij deze doelstellingen waarom je deze wilt behalen.

3. Waarom wil je deze doelen behalen?

Er is geen magisch recept voor succes, maar er zijn verschillende dingen die je kunnen helpen. Als je beschikt over een visie, duidelijke doelstellingen en een groot WAAROM, dan heb je meer kans om te slagen. Zie ook *Think and Grow Rich* van Napoleon Hill.

Alles draait om jouw waarom

Je ervaart onvermijdelijk enkele hoogte- en dieptepunten. Echter, jouw WAAROM, jouw visie voor je leven en je intentie houden je gefocust, positief en in beweging, ongeacht de omstandigheden.

Weet jouw waarom en hoe je jouw doel haalt

Er wordt vaak gezegd: 'Als je WAAROM maar groot genoeg is, dan volgt het HOE vanzelf.' Je vindt dan wel een manier. In dit boek ontvang je beide. Dus daarom begin je in stap één met je visie.

Noteer je doelen

Beschrijf je specifieke doelstellingen om duidelijkheid te scheppen over je WAAROM. Noteer je doelen, omdat uit onderzoek blijkt dat de kans dat je je doelen realiseert, groter is wanneer je ze opschrijft.

Onderneem binnen 24 uur actie

Onderneem per doel de eerste actie binnen 24 uur. Bedenk ook hoe je zou terugkijken op je leven wanneer je geen actie zou ondernemen om deze doelstellingen te bereiken.

Stel wekelijkse, maandelijkse en jaarlijkse doelen op

Je kan sturen op acties en cijfers. Wekelijkse, maandelijkse en jaarlijkse doelen stellen, helpt je om op koers te blijven en geeft je de mogelijkheid om je productiviteit te monitoren, dus niet alleen je activiteit.

- Maak een lijst met inspirerende doelen voor jezelf.
- Noteer achter elk doel de deadline.
- Noteer waarom je deze doelen wilt behalen.
- Bereken het doelbedrag met behulp van de calculator.
- Bepaal aan de hand van de vragenlijst jouw beleggingsprofiel.
- Onderneem binnen 24 uur actie.
- Stel week-, maand- en jaardoelen op.

STAP 2

Zorg voor een succesvolle mindset

'Of je nu denkt dat je het kunt, of je denkt dat je het niet kunt, je hebt gelijk', was het antwoord van Henry Ford op de vraag, waaraan hij zijn succes te danken had. Deze succesvolle mindset komt erop neer dat, als je denkt dat je het niet kunt, je het niet doet. Als je denkt dat je het kunt, dan doe je het. Je vindt dan wel een manier om het te laten slagen (zeker wanneer je 'WAAROM' uit stap 1 groot genoeg is).

*Je gedachten bepalen hoe je je voelt.
Hoe je je voelt, bepaalt je gedrag.
Je gedrag bepaalt je resultaat.*

Wanneer je dus zorgt voor de juiste gedachten, volgt het gewenste resultaat.

Succes is 20% techniek en 80% mindset

Als je denkt: het lukt waarschijnlijk toch niet, stel je dan alles in het werk om je doel te behalen? Er wordt vaak gezegd dat succesvol beleggen voor 20% bestaat uit techniek en voor 80% uit mindset...

Mensen handelen niet rationeel

Een team Amerikaanse onderzoekers constateerde dat mensen met normale emoties sneller geneigd zijn risico's te mijden. Zelfs als logischerwijs de kans op winst groter is dan op verlies. Van de onderzochte groep had een deel hersenbeschadigingen, waardoor zij minder emoties kennen. De groep met de hersenbeschadiging bleek beter te presteren met beleggen dan het deel zonder hersenbeschadiging. De studie is gepubliceerd in het tijdschrift *Psychological Science* (Investment Behavior and the Negative Side of Emotion, Volume 16—Number 6) en op de website van Stanford University.

Graaf diep naar jouw echte waarom

Een kleine oefening kan je helpen bij een succesvolle mindset. Vraag jezelf af waarom je wilt beleggen. Een van de eerste antwoorden is misschien: meer geld. Maar waarom wil je meer geld? Herhaal deze vraag 5 keer (The 5 whys principle). Blijf zolang mogelijk doorgraven.

Wat zijn jouw overtuigingen?

Een tweede kleine oefening die je helpt bij een succesvolle mindset is een mindmap. Pak een blanco A4 en schrijf in het midden: 'rijke mensen zijn...'. Schrijf daar nu omheen minimaal 20 dingen die in je opkomen. Wees volstrekt eerlijk. Hoe eerlijker je bent naar jezelf, hoe meer je over jezelf ontdekt.

De zeven geldmythes

Een waardevol boek om de juiste gedachten en financiële mindset te krijgen en de valse overtuigingen op het gebied van geld om te buigen, is *The Abundance Code: How to Bust The 7 Money Myths For A Rich Life Now* van Julie Ann Cairns. De zeven mythes die in dit boek worden beschreven, zijn:

Mythe 1: Geld is schaars (geld groeit niet op mijn rug).

Mythe 2: Tijd is geld (als je meer geld wilt, dan moet je meer werken).

Mythe 3: Je moet hard werken voor je geld (je moet het verdienen).

Mythe 4: Je hebt geld nodig om geld te maken (de rijken worden rijker).

Mythe 5: Easy Come, Easy Go (zo gewonnen, zo geronnen).

Mythe 6: Geld maakt niet gelukkig (er zijn belangrijker zaken dan geld).

Mythe 7: Geld corrumpeert je (geld is de bron van al het kwaad).

Hoe je denkt, bepaalt jouw succes

Julie Ann Cairns ontdekte als trainer van financiële handelaren, dat hoe zij dachten over geld, bepaalde of zij succesvol waren of niet. Het gaat daarbij om bewuste en onbewuste overtuigingen. Als je bij de bovenstaande 7 mythes dacht 'dat klopt toch', dan is er goed nieuws: er is ruimte om te groeien.

Het gaat al mis bij jonge kinderen

Wanneer je bijvoorbeeld als kind werd geconfronteerd met Dagobert Duck, een oude vrek of in het kerstverhaal hoorde over Ebenezer Scrooge, of dat in de bijbel staat dat geld(zucht) de wortel van alle kwaad is, wil je dan wel geld hebben? Kan je onderbewustzijn er dan

voor zorgen dat je dat geld weer verliest? Want wie wil er nou een oude, chagrijnige vrek zijn? Verlies je mogelijk niet al je dierbaren als je rijk bent?

Onze drie breinen

Daar komt bij dat mensen niet gemaakt zijn om te beleggen. Dat heeft te maken met ons brein. Volgens MacLean is het menselijke brein het resultaat van een lange evolutie die honderden miljoenen jaren geleden is begonnen. Hij spreekt van drie breinen, die allemaal bij de mens aanwezig zijn: het reptielenbrein, het zoogdierenbrein en het menselijke brein.

Het menselijke brein is groot en zwak

Na ons reptielenbrein, is ons zoogdierenbrein (het limbisch systeem) ontstaan, waarna het menselijke brein (de neocortex) is ontstaan. Het menselijke brein is pas 100.000 jaar oud en vergeleken met het reptielen- en het zoogdierenbrein komt het nog maar net kijken. Dit brein is groot en machtig, maar tegelijkertijd zwak, omdat dit brein het vaak moet afleggen tegen de instincten van het reptielenbrein en de emoties van het zoogdierenbrein. Veel beslissingen worden genomen in je reptielenbrein, waarna je menselijke brein een verklaring probeert te vinden waarom jij deze beslissing hebt genomen.

Ons onderbewustzijn is veel sterker

We denken vaak dat we slim zijn, maar vaak zijn we gewoon goed in het zoeken naar een excuus waarom wij die nieuwe dure auto moesten kopen. Professor Gerald Zaltman van Harvard ontdekte dat niet minder dan 95% van al je aankoopbeslissingen in het onderbewustzijn wordt genomen. Je bewuste geest bedenkt daarna de redenen om je onbewuste beslissingen te rechtvaardigen.

Je onderbewustzijn wil pijn vermijden

Het reptielenbrein is het oudste deel van je brein en is verantwoordelijk voor het automatisch regelen van je ademhaling, bloedsomloop, hartslag, temperatuur, maar ook je overlevingsinstincten. Eén

daarvan is het vermijden van pijn. Kennelijk werkt dit heel goed, want als soort bestaan we al 4 miljoen jaar. Dat is dus een heel oud overlevingsmechanisme, dat je niet zomaar eventjes kunt uitzetten.

Geld verliezen doet pijn

Dr. Ben Seymour van University College London ontdekte met fMRI-scans dat geld verliezen het deel in de hersenen activeert dat correspondeert met pijn en angst. De onderzoekers zagen tijdens pijn de anterior cingulate cortex (ACC) in de hersenen actief worden.

Rekenvoorbeeld

Jouw onderbewustzijn wil pijn vermijden. Het gevolg is dat als je op verlies staat, je het verlies vaak laat doorlopen, in de hoop dat het weer beter wordt. Je maakt jezelf wijs dat het wel weer goedkomt. Of dat je verkoopt als je weer op de aankoopkoers staat.

Stel, je doet 10 transacties. Op 4 transacties maak je gemiddeld € 250 verlies. Je totale verlies is dan € 1.000. 'Au.'

Winst weer verliezen, is ook pijnlijk. Van winst nemen is nog nooit iemand armer geworden, wordt gezegd en je onderbewustzijn fluistert je in om de winst veilig te stellen, want misschien daalt de koers straks wel weer.

Stel dat je van deze 10 transacties, 6 keer vroegtijdig winst neemt van gemiddeld € 150, dan verdien je € 900. Maar per saldo verlies je dus € 100.

6 x winst € 150 = € 900

4 x verlies € 250 = - € 1.000

Per saldo verlies € 100 na 10 transacties

Dus niet verkopen bij verlies... en snel een winstje binnenhalen, want stel...

En je moet dus precies het tegenovergestelde doen om geld te verdienen. Per saldo ben je er € 100 bij ingeschoten, in plaats van dat je geld hebt verdiend met beleggen. Dat is nu wat er speelt bij de meeste particuliere beleggers.

Je handelt om pijn te vermijden

Je weet misschien niet dat je onderbewuste allerlei beslissingen stuurt en dat je handelt uit angst en pijn vermijden. Maar dat is de belangrijkste oorzaak dat er geld wordt verloren op de beurs.

*Wil je geld verdienen, dan moet je tegen je gevoel ingaan.
Voor de meeste mensen is dat niet zo eenvoudig...*

Beleggers zijn heel slecht in verkoopbeslissingen

Op 16 januari 2019 stond in het Financieel Dagblad de kop 'Wetenschappelijk bewezen: beleggers zijn heel slecht in verkoopbeslissingen'... 'Deze fondsmanagers, die gemiddeld \$573 mln. onder beheer hadden, bleken zelfs zo slecht te zijn in het selecteren van aandelen om te verkopen, dat ze qua rendement op jaarbasis 50 tot 100 basispunten achterbleven bij een strategie die aandelen volledig willekeurig selecteerde.'

Een aap belegt beter dan een fondsmanager

Zelfs professionele beleggers blijken dus niet rationeel te zijn bij het maken van een verkoopbeslissing. Een aap die pijltjes gooit, haalt betere resultaten dan een dure fondsmanager...toch geven veel mensen de voorkeur aan een dure fondsmanager boven een aap...

Ga tegen je gevoel in

Er zijn gelukkig tal van hulpmiddelen. Afspraken maken met jezelf bijvoorbeeld. Of op zoek gaan naar een buddy en/of een coach. Technische analyse, statistiek en kansberekening gebruiken en daarop vertrouwen. Werken volgens een bewezen systeem. Maar ook een stop loss is ongelofelijk belangrijk (ik kom hier bij stap 8 en stap 9 nog op terug). Je hebt hierbij gouden regels, waarmee

je geheel tegen je gevoel in kunt gaan met beleggen. Succesvol beleggen is simpel, maar niet gemakkelijk.

'If you fail to plan, you are planning to fail.'

Benjamin Franklin

Wil je geld verdienen, dan moet je tegen je gevoel ingaan. Dat kan alleen als je werkt volgens een bewezen systeem. Dus: 'Plan your trade and trade your plan.'

*Je gedachten bepalen hoe je je voelt.
Hoe je je voelt, bepaalt je gedrag.
Je gedrag bepaalt je resultaat.*

Zorg ervoor dat je je goed voelt: een gezonde geest in een gezond lichaam

Wanneer je aandacht schenkt aan je eigen gedachten en je er tegelijkertijd voor zorgt dat jij je beter voelt, draagt dit ook bij aan een beter resultaat. Je gezondheid speelt hierbij ook een grote rol; een gezonde geest in een gezond lichaam. Je moet het immers opnemen tegen de professionele beleggers, dus start fit aan de wedstrijd.

Stress beïnvloedt je gezondheid en je beslissingen

Iedereen weet wel wat er nodig is voor een betere gezondheid. Gezonde voeding, voldoende beweging, goed slapen, stress vermijden, mediteren, et cetera, et cetera. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat stress het denkvermogen aantast. Sendhil Mullainathan van Harvard en Eldar Shafir van Princeton stellen dat geldgebrek kan leiden tot een daling van het IQ van maar liefst 13 punten. Je kunt je er vast ook wel iets bij voorstellen dat je onder druk niet de juiste beslissing neemt.

Tips voor een beter werkend brein

Ook hier is het slim om te kijken naar succesvolle mensen. Pythagoras laste geregeld een vastenperiode in. Ook Hippocrates, Mozes, Jezus, Muhammed, Boeddha en Plato waren voorstanders. Overigens niet alleen om gezondheidsredenen, maar om geestelijke scherpte te behouden. Elke spirituele richting kent een vorm van onthouding. Er wordt steeds meer wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de voordelen waaronder autofagie (Nobelprijs 2016). Niet voor niets wordt intermitterend vasten steeds populairder (ik doe dit zelf al jaren).

Leer van gezonde ouderen

Kijk bijvoorbeeld ook naar de 'blauwe zones' van de wereld. In deze gemeenschappen leven mensen gemiddeld veel langer. Dan Buettner deelt op TEDx de negen dieet- en levensstijlgewoontes die ervoor zorgen dat mensen 100 jaar of ouder worden.

Wat kun je onder andere zelf doen voor een beter werkend brein?

- Zorg voor goede bouwstenen: zorg voor voldoende omega 3, en dan met name DHA in je voeding.
- Zorg voor voldoende antioxidanten.
- Zorg voor voldoende vitamines en mineralen.
- Meet of je voldoende omega 3, vitamines en mineralen in je lichaam hebt (meten is weten).
- Vermijd zoveel mogelijk (overmatige) alcoholconsumptie.
- Mediteer dagelijks.
- Slaap diep en voldoende (kwaliteit boven kwantiteit).
- Focus op positieve zaken en vervuil je brein niet met negatief nieuws.
- Stel niet uit wat belangrijk is.
- Train je brein, alsof het een spier is: leer een nieuwe taal of een muziekinstrument.
- Begin met babystapjes en train op deze manier je gewoontes.
- Meet je voortgang en vier je successen.
- Leef met passie en inspiratie.
- Vind je levensdoel.
- Leer van mensen die gezond oud zijn geworden.

Op www.beleggen.com/10stappen vind je bij het onderdeel 'Stap 2' links naar meer informatie en wat ik zelf gebruik.

- Voer de kleine oefeningen uit die je eerder in deze stap hebt gelezen ('Waarom wil je beleggen?' en 'Maak een mindmap').
- Ga naar stap 2 van www.beleggen.com/10stappen en bekijk:
 - de gratis videotraining;
 - de video van Dan Buettner op TEDx;
 - de informatie over gezond leven.
- Zoek een buddy en/of een coach door jezelf voor te stellen op mijn.beleggen.com.

STAP 3

Vergroot je kennis op het gebied van beleggen

De ontwikkeling van beginnende particuliere belegger tot ervaren particuliere belegger is in te delen in 5 niveaus. Op basis van de kenmerken van deze niveaus, bepaal je op welke ontwikkeling jouw focus moet liggen. We noemen dit *just in time learning* (precies op tijd leren).

Focus op de eerste stappen

Vergelijk het met een reis waarbij de focus ligt op het zetten van de eerstvolgende stappen. Er is geen noodzaak om je zorgen te maken over de laatste stappen van je reis.

Vergelijk het met een navigatiesysteem. Het is belangrijk waar je de eerstvolgende keer naar links en rechts moet. Als beginnende belegger hoef je je bijvoorbeeld geen zorgen te maken over opties en futures. Of je op het laatste kruispunt links of rechts moet, is op dit moment nog niet relevant. Wat wel belangrijk is, is dat je weet waar je nu staat en waar je einddoel is.

Waar sta je en waar wil je naartoe?

Aan de hand van de onderstaande beschrijving zie je op welk niveau je zit en waar de focus ligt om naar jouw volgende niveau te gaan. Ook zie je waar je uiteindelijk naartoe kunt gaan. Bij beleggen ben je overigens nooit uitgeleerd. Dat maakt het ook zo interessant.

Het eerste niveau: de basis

Op dit niveau hebben beleggers nog geen plan en starten zij met het kopen van het eerste aandeel. Ze maken nog geen gebruik van opties en de resultaten zijn wisselend. De belegger op dit niveau maakt doorgaans verlies.

Deze beleggers gebruiken nog geen hefboomproducten. Met een hefboomproduct speel je met een relatief geringe investering in op een koersstijging of -daling. Voorbeelden van hefboomproducten zijn: Turbo's, Contracts For Difference (CFD's) of opties (zie ook stap 6).

Beleggers op dit niveau voelen zich doorgaans overweldigd door alle informatie. Ze vinden beleggen over het algemeen zeer complex. De focus ligt op het opdoen van basiskennis.

Het tweede niveau: gedekt schrijven

Op dit niveau hebben beleggers een handelsplan en een gespreide aandelenportefeuille. Opties worden alleen gebruikt om te schrijven (verkopen) op de aandelen (gedekt schrijven). Je geeft iemand dus een recht om bijvoorbeeld de aandelen te kopen die je zelf in bezit hebt.

De belegger verdient een beperkt rendement. Hij gebruikt nog geen hefboomproducten. Beleggers op dit niveau voelen zich doorgaans hoopvol dat het gaat lukken. Ze krijgen meer zelfvertrouwen in het beleggen. De focus ligt op het combineren van aandelen met opties.

Het derde niveau: hefboom

Op dit niveau houden beleggers een basisjournaal bij. Ze gebruiken een spreiding over verschillende sectoren en markten. Opties worden alleen gebruikt met een gelimiteerd risico. De belegger verdient een gemiddeld rendement van circa 10% per jaar. De belegger gebruik hefboomproducten met een hefboom van maximaal 2. Beleggers zijn tevreden met het resultaat. Beleggers op dit niveau zijn van mening dat iedereen dit moet doen. De focus ligt op risicomanagement.

Het vierde niveau: de gevorderde belegger

Op dit niveau houden beleggers een uitgebreid journaal bij. Ze spreiden hun aandelenportefeuille over meer verschillende sectoren en markten. Opties worden ook ongedekt geschreven, waarbij ze de posities actief managen. De belegger verdient een gemiddeld rendement van circa 15% per jaar. De belegger gebruikt hefboomproducten met een hefboom van maximaal 4. Beleggers zijn trots op hun resultaat en zijn enthousiast over beleggen. De focus ligt op het managen van posities.

Het vijfde niveau: de pro-belegger

Op dit niveau gebruiken beleggers een journaal als inspiratiebron. Ze spreiden over meerdere aandelen- en optiestrategieën. De beleggers behalen een consistent resultaat van circa 20% per jaar. Hierbij gebruikt hij hefboomproducten met een hefboom van 10 (zoals futures). Beleggers voelen zich vrij. Beleggers op dit niveau zijn gefascineerd over beleggen. De focus op dit niveau ligt op het verder professionaliseren.

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Niveau 5
Naam	Basis	Gedekt schrijven	Hefboom	Gevorderd	Pro
Focus	Basis	Combineren	Risicomanagement	Managen	Professionaliseren
Doen	Geen plan	Trading plan	Basisjournaal	Uitgebreid journaal	Journaal is inspiratiebron
	Eerste aandeel	TrendPort. AEX	2 Trendportefeuilles	Meerdere Trendportefeuilles	Meerdere aandelenstrategieën
	Geen opties	Gedekt schrijven	Beperkt risico	Schrijven en doorrollen	Meerdere optiestrategieën
	Wisselende resultaten	Plus	Gemiddeld resultaat	Bovengemiddeld resultaat	Consistent resultaat
	Verlies	Geen verlies	10% per jaar	15% per jaar	20%+ per jaar
	Geen hefboom	Geen hefboom	Hefboom 2	Hefboom 4	Futures (hefboom 10)
Gevoel	Overweldigd	Hoopvol	Tevreden	Trots	Vrijheid
Denken	Complex	Ik kan het	Dit zou iedereen moeten doen	Dit is gaaf	Gefascineerd

Alle informatie is beschikbaar...

Maar hoe kom je nu aan kennis over beleggen? Alle kennis is al beschikbaar. In de bibliotheek vind je meters boeken over beleggen. Via Google vind je honderdduizenden zoekresultaten op het woord beleggen. Op YouTube staan uren en uren aan videomateriaal op je te wachten. En dat is nu gelijk het grootste probleem...

Zorg voor een plan hoe je de kennis opdoet

Het is belangrijk om een plan te hebben hoe je aan de slag gaat om deze kennis op te doen. Je kunt op zoek gaan naar een mentor en/of

een coach die je helpt om je weg te vinden in de grote hoeveelheid aan informatie.

Op [www.beleggen.com/10 stappen](http://www.beleggen.com/10-stappen) vind je een overzicht van de cursussen en trainingen die ik interessant vind. Veel hiervan kan je overigens gewoon gratis volgen.

Volg trainingen

Naast de informatie, biedt het veel meerwaarde om naar een training te gaan. Informatie alleen is niet voldoende als je sneller en makkelijker je doel wilt bereiken. Anders kun je met wat Googelen ook wel leren beleggen toch? Het gaat dus niet alleen om informatie. Het gaat ook om coaching en bijvoorbeeld verantwoording.

Een enorme stok achter de deur

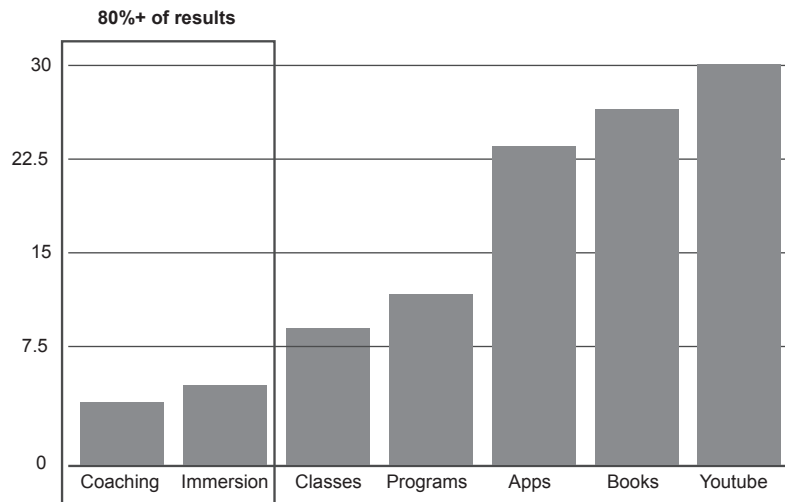
Het helpt enorm als je weet dat je volgende week weer een gesprek hebt met je coach. Je kan dan gelijk vragen stellen over waar je tegenaan loopt. Je kunt je successen delen en kijken waar je nu eerst mee aan de slag moet. Je laat het dan wel uit je hoofd om uitstelgedrag te vertonen. Je voortgang wordt bewaakt.

Makkelijker en sneller leren

Dit is bijvoorbeeld een onderzoek naar hoe lang het duurt om een taal te leren. Coaching en het onderdompelen in de materie zorgen voor een veel sneller resultaat dan bijvoorbeeld apps, boeken en YouTube. Wil je makkelijker en sneller leren, kies dan voor coaching of jezelf onderdompelen.

Avg. Time to Reach Fluency (Months)

**Based on if an individual only used the respective methods exclusively*

Niet harder rennen, maar de juiste kant op gaan

Ja maar, ik heb geen tijd. Veel mensen rennen als een kip zonder kop door het leven. Als je hard rent, zie je niet wat er om je heen gebeurt. Als je wandelt, neem je meer van de omgeving in je op. Dit zorgt voor succes, rust en vrijheid. Om de race te winnen, moet je niet harder rennen, maar je moet de goede kant op gaan. Als je dan toch de ladder oprent, zorg er dan voor dat de ladder in elk geval tegen de goede muur staat.

'Er is geen hoeveelheid actie, die het gebrek aan uitlijning kan compenseren.'

Abraham Hicks

Ga naar live events

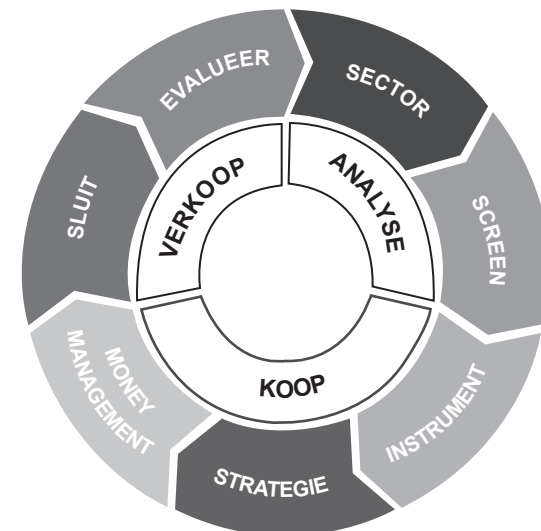
Ja maar, tijd is geld. Nee. Tijd is tijd en geld is geld. Geld is er in overvloed (de centrale banken printen elke dag meer geld bij). Maar tijd is ons meest kostbare bezit. Neem de tijd om tot rust te komen. Daarom ben ik een groot voorstander van live events. Ik ga zeer regelmatig naar trainingen en bied deze zelf ook aan. Bij een live event neem je de tijd. Focus op één ding. Zo haal je sneller en makkelijker jouw doel.

Eerst de basis, daarna bouwen

Maar wanneer beginnen we nu met beleggen? Nu! De eerste 3 stappen zijn een opstapje naar de volgende 7 stappen. Nu jij de basis hebt gelegd, kan je beginnen met bouwen. Zonder fundering is het immers niet verstandig om een huis te bouwen.

Stap 4 tot en met 10

In de volgende 7 stappen ga je dus echt aan de slag met beleggen. Het huis dat je bouwt op deze fundering bestaat uit 3 onderdelen (analyse, kopen en verkopen), die we onderverdelen in 7 substappen (sector, screen, instrument, strategie, money management, sluit en evalueer). Deze 7 substappen vind je in dit boek uitgewerkt als stap 4 tot en met 10.

Blijf deze stappen herhalen

Deze stappen vormen een continu proces en hebben als doel dat je resultaten steeds verder verbeteren. Laten we snel starten met de volgende stap.

- Bepaal op welk niveau (1 tot en met 5) jij je op dit moment bevindt.
- Ga naar www.beleggen.com/10stappen om de bijbehorende trainingen van stap 3 te bekijken.

STAP 4

Kies een kansrijke markt

Nu je het fundament hebt gelegd, ga je echt aan de slag. Je weet wat je doel is, dus ga je vandaag aan de slag om dit doel te bereiken. Het eerste dat je nodig hebt, is een visie op de markt. Misschien heb je een duidelijk idee over duurzame energie, de steeds groter wordende rol van technologie, of de vergrijzing? Dit zijn trends die niet van de ene op de andere dag veranderen.

Wat zijn de trends?

Als belegger maak je gebruik van dit soort trends. Misschien haal je inspiratie uit je dagelijkse leven, omdat je veel kennis hebt van een bepaalde sector en daarom een visie hebt op bijvoorbeeld de automotieve industrie. Of kijk voor trends bijvoorbeeld eens op Trendinvest.nl en bekijk dan de aandelen die daarin voorkomen. Bekijk welke sectoren nu in de mode zijn en maak dan van deze aandelen een watchlist. Componenten van sectoren kun je bijvoorbeeld vinden op www.Finviz.com.

Wat is jouw visie?

Het kan ook zijn dat je gewoon wilt beleggen in de grootste aandelen van Nederland (de AEX-index), of juist in een ander land. Misschien heb je wel heel veel vertrouwen in het herstel van Griekenland. Of gaat je voorkeur juist uit naar kleinere aandelen. Of misschien heb je wel meer vertrouwen in bedrijven die jaar in jaar uit een stabiel dividend uitkeren. Of hecht je veel waarde aan bedrijven die een belangrijke maatschappelijke bijdrage leveren.

Groei- en waarde aandelen

Een onderwerp waar beleggers maar niet over uitgesproken raken, is de voorkeur voor groeiaandelen (bedrijven waarvan een snelle en sterke groei verwacht wordt) of juiste waarde aandelen (gelijkmatige groei, hoger dividend en een lagere koers-winstverhouding). Warren Buffett is de bekendste voorstander van waarde aandelen. Buffett haalde met zijn strategie sinds 1962 gemiddeld 20% rendement per jaar.

De beste fondsbeheerder aller tijden

Een bekende voorstander van groeiaandelen is Peter Lynch. Peter Lynch wordt ook wel gezien als de beste fondsbeheerder aller tijden. Hij beheerde het Magellan Fund en in 13 jaar behaalde hij een gemiddelde winst van bijna 30%. Een selectiecriteria van Peter Lynch is onder meer de Price Earnings Growth-ratio (PEG-ratio). Bij de PEG-ratio wordt de koers-winstverhouding (Price Earnings) gedeeld door het groeicijfer (Growth) van de winst.

Goedkope of dure aandelen

De koers-winstverhouding (koers van het aandeel gedeeld door de winst) geeft aan of een aandeel goedkoop of juist duur geprijsd is. Dit kengetal geeft aan hoeveel keer de winst wordt betaald. Door de koers te delen door de (verwachte) winst kun je branchegenoten met elkaar vergelijken, of de eigen historische waardering bekijken.

Een zo laag mogelijke PEG-ratio

Een koers-winstverhouding geeft echter niet de verhouding weer tussen waarde en groei, wat de PEG-ratio wel doet. Des te lager de PEG-ratio is, des te aantrekkelijker een aandeel geprijsd is. Aandelen met een PEG-ratio van groter dan 1 zijn in verhouding tot hun winstgroei te duur.

Lang leve het internet

Op internet zijn diverse bronnen te vinden waar de Price, de Earnings en de Growth direct te vinden zijn, zoals de Bloomberg (BEst) PEG Ratio op Bloomberg.com. Op <https://www.bloomberg.com/quote/RDSA:NA> zie je dan dat Shell eind 2019 te duur is voor de winstgroei en duidelijk geen groeiaandeel is (Shell is een mooi voorbeeld van een waarde aandeel).

Gebruik screeners en filters

Een andere manier om groeiaandelen te selecteren, is bijvoorbeeld op basis van de groei van de omzet en de winst per aandeel. Via <https://finance.yahoo.com> zijn eenvoudig diverse screeners en filters te gebruiken, die met een muisklik een mooie lijst met bijvoorbeeld

sterk groeiende technologie-aandelen aan je presenteert. Bijvoorbeeld een groei van de opbrengst per kwartaal (jaar op jaar): groter dan 25, groei van de winst per aandeel in procenten (op langere termijn): groter dan 25 en actief in de sector technologie.

Zorg voor spreiding

Je kan per sector of trend een portefeuille opbouwen. Hierdoor ontstaat een bredere spreiding. Spreiding zorgt voor het verlagen van het risico. Leg niet alle eieren in één mandje. Er is immers niemand die de toekomst kan voorspellen.

Niet elk aandeel stijgt

Kijk maar eens wat er gebeurde met de koersen van de banken tijdens de financiële crisis. Of kijk naar wat er gebeurde met de koersen van de technologiebedrijven tijdens het leeglopen van de internetbubbel. Of de koersen van Japanse aandelen tijdens de Azië-crisis. Of de Griekse aandelenkoersen... Om nog maar te zwijgen van aandelen zoals Fortis, SNS, World Online of Baan die naar nul gingen. Zorg dus voor spreiding.

Hoe lager het risico hoe hoger het rendement...

Een bredere spreiding zorgt niet alleen voor een lager risico, maar ook voor een hoger rendement. Het risico bereken je door te kijken naar de standaardafwijking: hoe groot zijn de uitslagen ten opzichte van het gemiddelde. Stel, je kunt kiezen uit 3 verschillende beleggingen, met een gemiddeld rendement van 10%:

Belegging	A	B	C
Jaar 1	10%	20%	0%
Jaar 2	11%	-20%	39%
Jaar 3	9%	30%	-9%
Gemiddeld	10%	10%	10%
Standaardafwijking	1%	20%	19%

...en hoe lager de standaardafwijking

Als je beter spreidt, met een resultaat van het gemiddelde van A, B en C (kolom D) blijft het gemiddelde natuurlijk 10%, maar daalt de standaardafwijking. Een lager risico dus.

Belegging	A	B	C	D
Jaar 1	10%	20%	0%	10%
Jaar 2	11%	-20%	39%	10%
Jaar 3	9%	30%	-9%	10%
Gemiddeld	10%	10%	10%	10%
Standaardafwijking	1%	20%	19%	0%

Een hoger rendement door spreiding

Als je met bovenstaande percentage doorrekenet met € 100.000, dan toont dat aan dat het rendement juist toeneemt door meer te spreiden:

	A	B	C	D
Start	€ 100.000,00	€ 100.000,00	€ 100.000,00	€ 100.000,00
Jaar 1	€ 110.000,00	€ 120.000,00	€ 100.000,00	€ 110.000,00
Jaar 2	€ 122.100,00	€ 96.000,00	€ 139.000,00	€ 121.000,00
Jaar 3	€ 132.478,50	€ 124.800,00	€ 127.185,00	€ 133.100,00

Wat heeft jouw voorkeur?

Hoe stabiel je rendement, hoe hoger je winst. Een lager risico en een hoger rendement dus! Dit kan duizenden euro's verschil maken. Op het belang van spreiding kom ik nog terug bij stap 8. Voor nu is het dus belangrijk om te kijken waarnaar jouw voorkeur uitgaat. Welke trends vind jij interessant?

Kleinere aandelen hebben een hoger rendement

Ook kan je gebruikmaken van anomalieën, feiten die niet of moeilijk verklaard kunnen worden. Een voorbeeld hiervan is het hogere rendement bij kleinere aandelen (small caps versus large caps). Een mogelijke verklaring hiervoor is een hoger risico. Een

andere verklaring is dat hoe groter de omvang van het bedrijf, hoe moeilijker het wordt om te blijven groeien. Royal Dutch Shell zal niet eenvoudig in omvang verdubbelen.

Dividendaristocraten verslaan de index met glans

Een ander voorbeeld is de voorkeur voor bedrijven die in de afgelopen jaren betrouwbare betalings zijn geweest van dividend. Dividendaristocraten zijn bedrijven die in de S&P 500-index voorkomen en die hun dividenduitkeringen de afgelopen 25 jaar elk jaar structureel hebben verhoogd.

De S&P 500 Dividend Aristocrats Index (een gemiddeld rendement per jaar van +14,89%) omvat 50 fondsen en heeft tussen 2009 en 2019 de S&P 500 (een gemiddeld rendement per jaar van +13,41%) met glans verslagen. Op www.beleggen.com/10stappen kan je de link vinden waar je de actuele stand van zaken kan volgen.

40 Europese dividendaristocraten

Grote Europese aandelen die minimaal 20 jaar het dividend hebben verhoogd of minstens gelijk hebben gehouden, zijn veel dunner gezaaid dan in de VS. Alleen Royal Dutch Shell, het Zwitserse Nestlé en het Franse L'Oréal voldoen aan dit criterium. Dit zijn dus de drie fondsen die in Europa dividendaristocraten mogen worden genoemd. Op basis van minder strenge criteria, kom je een lijst van 40 Europese dividendaristocraten tegen. Op www.beleggen.com/10stappen vind je de links.

Betrouwbare dividendbetalers zijn favoriet

Fondsen die een consistente dividenduitkering laten zien, worden als een betrouwbare bron van stabiele en toenemende inkomsten gezien. Dit soort aandelen vormt daarom een belangrijke basis binnen de aandelenportefeuille van beleggers, die een mooie inkomstenstroom willen genereren met hun aandelen. Daarom worden dit soort bedrijven ook door beleggers gewaardeerd. Trouwe dividendbetalers worden in het algemeen minder hard geraakt in een dalende markt.

Unilever heeft de dalingen goed doorstaan

In Nederland is Unilever hiervan een goed voorbeeld. De aandelenkoers van Unilever is tussen 2000 en 2019 ruim 200% gestegen (exclusief dividend) en keert structureel dividend uit. Het zeep- en voedingsconcern heeft de diverse dalingen op de aandelenbeurs in de afgelopen decennia goed doorstaan. Ter vergelijking: de AEX-index is tussen 2000 en medio 2019 circa 20% gedaald (exclusief dividend).

Kies meerdere interessante trends

Om het risico te verlagen, spreid ik mijn geld over verschillende type aandelen. Ik beleg in dividendaandelen, aandelen die opgenomen zijn in de AEX-index, kleinere aandelen opgenomen in de small cap index, aandelen genoteerd aan de technologiebeurs Nasdaq, medicinale wiet, duurzame energie, et cetera, et cetera.

Kies minimaal 1 trend of markt en noteer 30 aandelen binnen deze trend of markt.

STAP 5

**Filter de kansrijke
aandelen**

Je weet nu welk type belegger je bent, waarom je belegt en welke aandelen voor jou interessant zijn. In stap 5 probeer je het kaf van het koren te scheiden. Je wilt namelijk wel de best presterende aandelen of indices binnen jouw selectie opnemen in jouw portefeuille. En je wilt daar natuurlijk een bewezen succesvolle methode voor gebruiken, zonder dat je een groot deel van je geld verliest.

Spaargeld investeren

In de jaren 90 verloor ik 90% van mijn portefeuille. Ik was ongeveer 20 jaar oud, studeerde economie en leerde over investeren op de universiteit. Ik besloot mijn spaargeld te investeren. Geld dat ik verdiend had door kranten te bezorgen (zelfs met wind en regen en gladde wegen vanwege de sneeuw) en het werken in een kledingwinkel.

Werk niet voor je geld, laat geld voor je werken

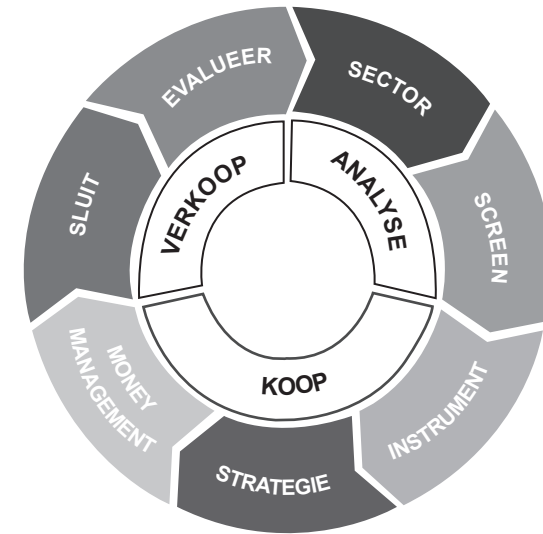
Ik werkte hard voor mijn geld en het kostte mij jaren om een paar duizend euro bij elkaar te krijgen. Ik verloor het in een paar weken. Net als jij waarschijnlijk, dacht ik dat als ik mijn geld zou beleggen, mijn geld voor mij zou werken.

'Als je geen manier vindt om geld te verdienen terwijl je slaapt, zul je werken tot je sterft.'

Warren Buffett

Iedere persoon kan succesvol zijn met beleggen

Ik besloot om bewezen strategieën te zoeken om geld te verdienen op de beurs en bestudeerde de succesvolle beleggers. Ik heb veel dingen geprobeerd en duizend manieren gevonden die niet werkten. Net als Thomas Edison voelde ik dat ik dichterbij kwam om te ontdekken wat wel werkt. Ik geloof dat elk persoon een succesvolle belegger kan zijn met behulp van het proces van onderstaande 3 stappen (analyse, koop en verkoop).

Particuliere beleggers bakken er niks van

90% van de particuliere beleggers scoort slechter dan een index, zo leerde ik uit een onderzoek van de Universiteit van Maastricht. De Universiteit van Maastricht deed onderzoek onder 70.000 cliënten van Alex.nl. De klanten van de Alex verloren in de periode januari 2000 tot en met maart 2006 gemiddeld 1,76% per maand.

'Kom bij ons, want al onze klanten verliezen geld...'

In het Financieel Dagblad van 1 augustus 2018 stond een artikel over de aanbieders van CFD's (hier kom ik in stap 6 op terug): 'Vanaf nu zijn ze verplicht te melden hoeveel procent van hun klanten verlies lijdt. Alle partijen zitten grofweg tussen de 60 en 90%.' Tussen 60 en 90% van de particuliere klanten verliest dus geld. Ten opzichte van 2007 is er helaas nog niet veel veranderd.

Wat de 1 verdient, verliest de ander

Nu is dat niet zo gek, wanneer je bedenkt dat doorgaans de winst van de ene belegger, het verlies van een andere belegger betekent. Een particuliere belegger moet het opnemen tegen grote professionele beleggers, zoals banken, pensioenfondsen en bijvoorbeeld Warren Buffett.

In je eentje voetballen tegen wereldkampioen Frankrijk?

Wie denk jij dat er wint, wanneer jij het in je eentje moet opnemen tegen een team van professionals? Vergelijk het met een voetbalwedstrijd waarbij jij in je eentje op het veld staat tegen wereldkampioen Frankrijk. Dan is het ineens niet meer zo gek dat de meeste particuliere beleggers verliezen, toch?

Luister niet naar analisten

Nu zijn er op de beurs diverse soorten beleggers. Je hebt kleine luidruchtige beleggers die voortdurend roepen wat je moet doen. Zij vertellen overigens meestal wat je moet kopen, maar nooit wat je moet verkopen. Vaak roepen dit soort analisten, die vaak afkomstig zijn van banken (waar jij het nu net tegen moet opnemen), dat je iets moet kopen omdat het goedkoop is. Luister niet naar dit soort mensen! Ik laat je zo zien dat je juist beter iets kunt kopen wat duur is.

Beleggers praten elkaar na

Daarnaast zijn er beleggers die elkaar napraten. Iedereen papegaait elkaar maar een beetje na. Je moet nu bijvoorbeeld in waterstof, in internetaandelen of in de 'Aziatische tijgers' beleggen. Vaak roepen ze het hardst, vlak voordat een bubbel barst...

Iedereen heeft een belang

Daarnaast zijn er nog beleggers die je op het verkeerde been proberen te zetten. Ze willen bijvoorbeeld zelf graag van hun aandelen af en proberen anderen enthousiast te maken om (hun) aandelen te kopen. De CEO's van een bedrijf bijvoorbeeld proberen beleggers ook enthousiast te maken voor hun bedrijf. En je hebt de grote olifanten, de grote pensioenfondsen, verzekeraars en bijvoorbeeld Warren Buffett.

De grote succesvolle beleggers

Deze grote olifanten vertellen je van tevoren niet wat zij gaan doen. Maar omdat ze zo groot zijn, is hun spoor vrij eenvoudig te volgen. Het enige wat je dus hoeft te doen, is het spoor van de grote olifanten te volgen.

Volg het spoor van de grote succesvolle beleggers

Als ze naar het noorden gaan, dan stijgen de koersen en ga je dus mee en als zij naar het zuiden gaan, dan stap je uit. Laat de grote jongens het zware werk maar doen en jij profiteert mee. Dus volg de olifanten, de grote, succesvolle professionele beleggers.

Een van de rijkste mensen op aarde

De koers van Berkshire Hathaway, het beleggingsfonds van Warren Buffett, groeide van circa \$ 18 in 1964 naar meer dan \$ 300.000 in 2019. Dat is een rendement van circa 20% per jaar. Indrukkelijk toch? Warren Buffett kocht op 12 december 1962 overigens al zijn eerste Berkshire Hathaway-aandelen voor \$ 7,50.

Warren Buffett heeft dus een bewezen succesvolle methode om geld te verdienen. Er zijn maar weinig beleggers die dit succes hebben behaald. Wat er gebeurt wanneer je 20% rendement per jaar maakt? Het heeft ervoor gezorgd dat Warren Buffett nu een van de rijkste mensen op deze aarde is.

Overigens heeft Warren Buffett in de afgelopen 20 jaar geen 'Alpha' meer gehaald. Dat wil zeggen dat hij al twee decennia niet in staat is geweest om de index (de S&P 500) te verslaan. Hij miste de enorme technologietrend en zette juist in op de retailsector, die het niet goed deed. Ondanks alles, blijft het natuurlijk een geweldige prestatie.

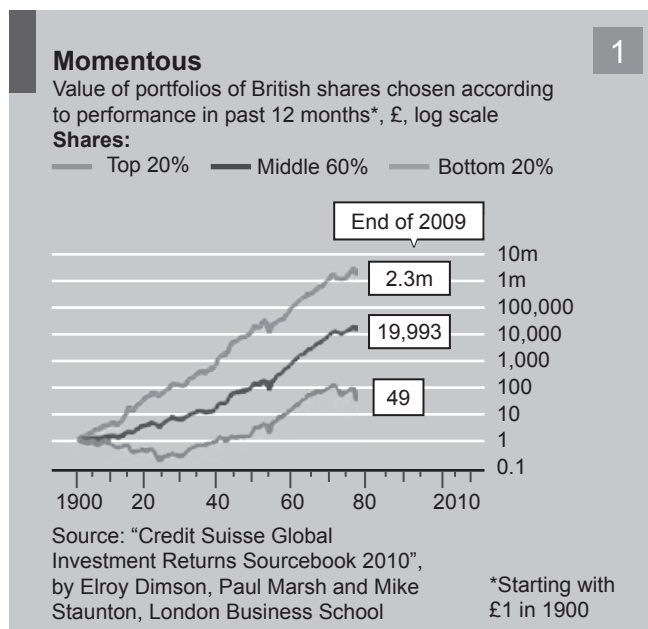
Onderzoek van de London Business School

Een onderzoek dat werd uitgevoerd door Dimson, Marsh en Staunton van de London Business School bevestigt dat je de stijgers moet kopen. De onderzoekers bekeken de grootste 100 aandelen op de Britse aandelenmarkt sinds 1900 tot eind 2009.

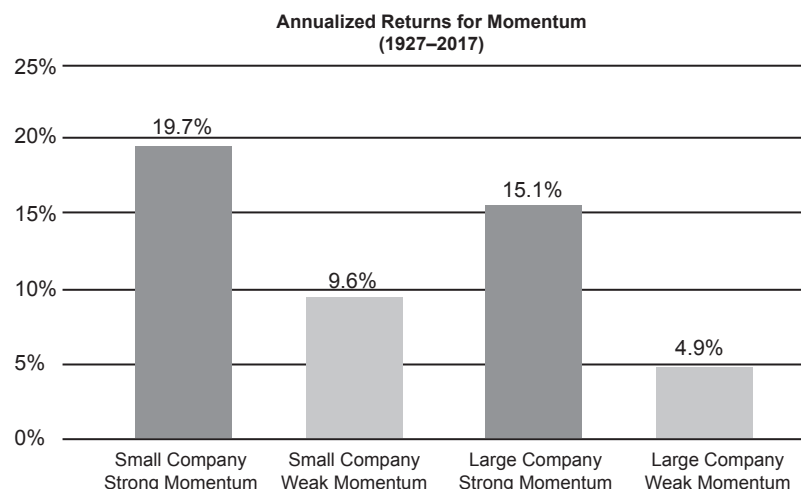
Koop de winnaars

Wanneer je elke maand de 20% winnaars van de voorgaande 12 maanden zou hebben gekocht, dan was £1 in 1900 gegroeid naar £ 2,3 miljoen. £1 in 1900 belegd in de 20% verliezers zou aangegroeid

zijn tot slechts £ 49. £1 in 1900 belegt in de 60% middenmoters zou aangegroeid zijn tot nog geen £ 20.000.

Momentum Is for Winners

Source: Kenneth French Data Library, lowest and highest 30% 12-month price momentum for equal-weight portfolios, data from 1927 to 2017.

Het momentumeffect is overal

Dus £ 49, £ 20.000 of £ 2,3 miljoen als resultaat van je keuze om stijgers te kopen. Wat heb jij liever? £ 49 (3,6% per jaar), die £ 20.000 (9,4% per jaar), of de £ 2,3 miljoen (14,23% per jaar)? Dan weet je dus wat je moet doen. Dimson, Marsh en Staunton onderzochten vervolgens 19 markten over de hele wereld. In 18 markten was sprake van een significant momentumeffect.

Kleine verschillen hebben grote gevolgen

Merk overigens op, dat een relatief klein verschil per jaar (3,6%, 9,4% of 14,23% rendement) over een langere periode een enorme invloed heeft (£ 49, £ 20.000 of £ 2,3 miljoen).

Wetenschappelijk bewezen methode...

Er is dus een wetenschappelijk bewezen methode om geld te verdienen op de beurs. Koop dus de winnaars, bijvoorbeeld door elke maand te kijken welke aandelen het in de voorgaande 6, 9 of 12 maanden goed hebben gedaan. Een ander onderzoek, gebaseerd op Professor Kenneth French's data library, toont dat zowel de kleine als grotere aandelen met momentum bijna 10% per jaar meer stegen.

...Maar het is niet elk jaar feest

Een woord van waarschuwing: wanneer de markt een scherpe draai laat zien, zoals in 2009, dan kan dit leiden tot verliezen van bijvoorbeeld 46% op de Britse markt en 53% in Amerika, volgens de onderzoekers. Andere slechte jaren waren 1975, 2000 en 2003. Ondanks deze slechte jaren, is het een mooie strategie, waarmee door diverse onderzoekers (Werner de Bondt en Richard Thaler of Joëlle Miffre en Georgios Rallis van de Cass Business School in Londen) aangetoond is dat je de markt kan verslaan. Maar kan het beter?

Trendvolgend beleggen

Een hiervan afgeleide methode is trendvolgend beleggen. Bij deze methode koop je aandelen die in een stijgende trend zitten, in combinatie met een stop loss. Hierdoor kan je een bredere spreiding aanbrenge dan bijvoorbeeld de top 20% of 30%.

Software voor makkelijker en sneller analyseren

Om het mijzelf makkelijker te maken, heb ik software, de Trading Navigator, laten ontwikkelen, waarmee ik in enkele minuten per week objectief kan vaststellen welke van de 30 geselecteerde aandelen (uit stap 4) in een stijgende trend zitten. Op www.beleggen.com/10stappen vind je een link naar een video, waarin ik laat zien hoe ik in enkele minuten de hele markt analyseer.

The trend is your friend

Uit mijn onderzoek bleek dat wanneer je kijkt naar de koersen op dagbasis, je te veel last hebt van 'ruis'. De koersen stuiten op dagbasis alle kanten op. Wanneer je kijkt naar de koersen op maandbasis, ben je vaak te laat met instappen en uitstappen. Wanneer je naar de koersen op weekbasis kijkt, blijkt dit het beste te werken.

Software ondersteund door diverse partijen

Mijn software, die wordt ondersteund door bijvoorbeeld Binck, TradingView.com en Wall Street Pro, filtert de aandelen die op de korte, middellange en lange termijn in een stijgende trend zitten en geeft dan een koopsignaal. De aandelen die op de korte, middellange en lange termijn in een dalende trend zitten, krijgen een verkoopsignaal.

Trend op de korte, de middellange en de lange termijn

Het enige wat je eigenlijk doet, is het zoeken naar een trend op de korte, de middellange en de lange termijn. Zo kijk je eerst of de lange trend stijgt, dan of de middellange trend stijgt en tot slot of er sprake is van een stijgende trend op de korte termijn. Pas dan geeft de software een groene pijl en mag je instappen.

Objectief filteren in enkele minuten per week

Op deze manier kan jij de aandelen objectief filteren en kost het je slechts enkele minuten per week. In het overzicht hieronder zie je de resultaten per AEX-aandeel over de afgelopen 26 jaar.

Aalberts	46%	Heineken	21%
AB Inbev	22%	ING	17%
Aegon	43%	KPN	20%
Ahold	13%	Philips	24%
Air France	11%	Randstad	73%
Akzo	7%	RDS	7%
Arcelor Mittal	34%	Relx	10%
ASML	42%	SBM	26%
BAM	25%	TomTom	25%
Boskalis	33%	Unibail	7%
Corio	6%	Unilever	11%
DSM	6%	Vopak	15%
Fugro	39%	Wolters Kluwer	17%

Een bewezen systeem

Niet alle aandelen doen het overigens even goed. Een aandeel dat al jaren daalt, levert niet veel op. Maar het gaat om spreiding, een bewezen systeem en het volgen van een trend. En dan hebben we het nog niet eens gehad over het gebruik van een hefboom in combinatie met deze aandelenstrategie. Maar ook het combineren van de trendvolgende strategie met opties is erg interessant.

Combineer strategieën

Want een trendvolgende strategie doet het uitstekend in een stijgende trend. Als je deze strategie combineert met een strategie die het goed doet in een zijwaartse of in een dalende markt, dan ontstaat een stabiel maandelijks inkomen. Had je dit systeem blind

gevolgd, dan had je sinds 1993 gemiddeld ruim 20,6% per jaar verdiend. Niet slecht toch?

Beschrijf voor jezelf exact wanneer je koopt en wanneer je verkoopt. Het is van groot belang dat je je handelsregels vastlegt in een handelsplan. Vooraf ben je nog objectief, maar als je een positie hebt, dan gaan emoties meespelen.

STAP 6

Selecteer het instrument

Het belangrijkste bij beleggen is natuurlijk de visie op de onderliggende waarde. Dit heb je in stap 5 gedaan, door de aandelen te filteren. Op basis van een groene pijl verwacht je een stijging. Op basis van een rode pijl verwacht je een daling van de onderliggende waarde. Nu kies je welk instrument je wilt gebruiken.

Aandelen: de makkelijkste keuze

Het voordeel van aandelen is dat ze ééndimensionaal zijn. Je verwacht of een stijging of een daling. Punt. Als je de aandelen koopt, en het bedrijf keert ook dividend uit, dan heb je ook recht op het dividend. Je kan daarnaast ook kiezen voor bijvoorbeeld opties, Turbo's (Speeders, Sprinters, Turbo's) of CFD's (Contract For Difference). Je leest eerst meer over opties.

Voordeel aandelen	Nadeel aandelen
Eenvoudig	Geen hefboom

Putopties en callopties

Opties zijn rechten om te kopen (een calloptie) of het recht om te verkopen (een putoptie). Je kunt een calloptie vergelijken met een optie op een huis. Je krijgt een recht om gedurende een bepaalde looptijd het huis te kopen. Je kunt een putoptie vergelijken met een verzekering. Je krijgt gedurende een bepaalde tijd het recht om iets te verkopen, hoe ver de waarde ook is gedaald, bijvoorbeeld als gevolg van een brand.

Inkomen genereren of speculeren

Bij een optie ontvang jij als koper een recht en daarvoor betaal je een premie. De verkoper van de optie gaat een verplichting met je aan en ontvangt daarvoor deze premie. De premie bestaat uit tijd- en verwachtingswaarde en eventueel uit intrinsieke waarde. Deze tijdswaarde smelt gedurende de looptijd weg. Je kan het vergelijken met een ijsblokje op het aanrecht. Dat wegsmelten gaat ook hier steeds sneller.

Intrinsieke waarde en extrinsieke waarde

Intrinsieke waarde houdt in dat wanneer je een aandeel kunt kopen voor € 10 en het op de beurs € 20 noteert, dit recht in elk geval € 10 waard is. Dit noem je intrinsieke waarde. Deze calloptie zal echter meer premie kosten dan € 10 vanwege de extrinsieke waarde. Dit noem je de tijd- en verwachtingswaarde.

Een groot aantal strategieën

Je kunt een optie op diverse manieren toepassen, zoals voor het genereren van (extra) inkomsten en het beschermen van de portefeuille tegen koersdalingen. Daarnaast kun je met opties speculatieve strategieën opzetten, waarbij je met een hefboom ('leverage') grote winsten, maar dus ook grote verliezen kunt behalen. Een hefboom versterkt het effect van een koersbeweging. Dit komt doordat je slechts een gedeelte van de onderliggende waarde hoeft te investeren.

Een bredere spreiding

Ben je een kleine particuliere belegger, dan is een optie zeer geschikt. Met een relatief kleine investering profiteer je toch volledig van de beweging van de onderliggende waarde. Hierdoor kun je een bredere spreiding aanbrengen. Zorg er echter voor dat je precies weet wat je doet.

Spreiding vraagt een groter vermogen

Stel bijvoorbeeld dat je € 5.000 te beleggen hebt, dan is een spreiding over 30 verschillende aandelen (fondsen) minder zinvol, omdat de transactiekosten dan onevenredig groot zijn. De enige die dan wat verdient, is jouw bank of broker.

Rekenvoorbeeld aandelen Royal Dutch Shell kopen

Wanneer je een optie op Royal Dutch Shell (RDS), één van de zwaargewichten van de Amsterdamse beurs, wilt kopen, dan betaal je slechts een fractie van de waarde van de aandelen. We gaan uit dat RDS een koers van € 24 heeft.

Wanneer je 100 aandelen RDS wilt kopen, dan kost dat, afgezien van de transactiekosten € 2400, bijna de helft van het te beleggen bedrag. Wanneer je verwacht dat de aandelen RDS in waarde stijgen, dan kan je een optie kopen die 1 jaar loopt voor € 1,70. Voor 1 optie op (100) aandelen betaal je dan € 170, oftewel 3,4% van het te beleggen bedrag.

Gedurende de periode van 1 jaar heb je dan het recht om de aandelen te kopen voor € 24 (per aandeel). Als de aandelen stijgen, dan neemt het recht om deze aandelen te kopen voor € 24 in waarde toe. Voorwaarde is wel dat het aandeel in het komende jaar minimaal € 1,70 stijgt, anders schiet je er nog niets mee op. Het is dus belangrijk dat je de factor tijd in de gaten houdt. Uiteraard kan je de opties weer van de hand doen, voordat ze expireren.

Hoe kan je met € 250 beleggen en een mooi rendement behalen?

Een voorbeeld van een strategie met een beperkte investering en een beperkt risico is het opzetten van een put spread. Je kan deze zo opzetten, dat je net zoveel kan verdienen als verliezen, bijvoorbeeld € 250 verdienen en € 250 verliezen.

Over de afgelopen 30 jaar stegen de koersen van de AEX-index in 71% van de gevallen over een periode van 5 weken, wanneer de AEX in een stijgende trend zat (op basis van de Trading Navigator).

In circa 70% van de gevallen verdien je dus € 250.

In circa 30% van de gevallen verlies je dus € 250.

Wanneer je $70 \times € 250$ verdient, dan verdien je dus € 17.500.

Wanneer je $30 \times € 250$ verliest, dan verlies je dus € 7.500.

Per saldo verdien je na 100 keer dus € 10.000.

Het verwachte rendement bedraagt dus € 10.000 gedeeld door 100 is € 100 per put spread. Op www.beleggen.com/10stappen vind je een link naar een videoanimatie van dit voorbeeld.

Voordeel opties	Nadeel opties
Veel mogelijkheden	Complex

Een hefboom werkt twee kanten op

Turbo's en CFD's zijn ook interessant, omdat je met een beperkte investering kunt inspelen op een stijging of een daling van de onderliggende waarde, bijvoorbeeld het aandeel of een index. Je belegt dan met een hefboom, en dat is mooi wanneer het goed gaat, maar deze hefboom werkt natuurlijk ook de andere kant op.

Geen tijds- en verwachtingswaarde

In tegenstelling tot opties kennen de standaard Turbo's, Speeders en Sprinters geen tijds- en verwachtingswaarde. Een belegger in Turbo's, Speeders en Sprinters profiteert dan ook direct van een koersbeweging van de onderliggende waarde, mits deze de goede kant opgaat.

De bank financiert de aankoop mee

Wanneer je een koopsignaal krijgt voor bijvoorbeeld Royal Dutch Shell, dan kan je een Turbo long kopen. We gaan weer even uit van een koers van Royal Dutch Shell van € 24. Je hoeft dan bijvoorbeeld voor een Turbo slechts € 4 te betalen. De uitgever van de Turbo financiert de overige € 20. In de regel is dit een bank. Over deze financiering betaal je natuurlijk wel rente.

Een hefboom 6: een stijging van 16,6% zorgt voor 100% winst

Wanneer Royal Dutch Shell stijgt van € 24 naar € 28, dan zal de Turbo ook met € 4 stijgen. De Turbo is dan € 28 min € 20, dus € 8 waard. De Turbo is dus in waarde gestegen van € 4 naar € 8. Een stijging van 100%. Royal Dutch Shell is € 4 gestegen, wat ten opzichte van € 24 een stijging is van 16,6%. De Turbo heeft dus een hefboom 6 en stijgt met een factor 6 (€ 24 gedeeld door € 4).

De restwaarde van de Turbo

De keerzijde is echter dat wanneer Royal Dutch Shell € 4 daalt, de Turbo niets meer waard is. Je verliest dan 100% bij een daling van 6,6%. De uitgever van de Turbo zal echter voor die tijd de Turbo afwikkelen, bijvoorbeeld bij € 21. De belegger ontvangt het restant (€ 21 min € 20) € 1.

Voordeel Turbo's	Nadeel Turbo's
Relatief eenvoudig	De ingebouwde stop loss kan op een ongewenst moment de positie sluiten

CFD's staan ter discussie

Een CFD is een contract tussen twee partijen, meestal omschreven als 'koper' en 'verkoper'. Hierin wordt bepaald dat de verkoper het verschil tussen de huidige waarde van bijvoorbeeld een aandeel en de waarde ervan op contracttijd aan de koper betaalt (als het verschil negatief is, betaalt de koper in plaats daarvan aan de verkoper). Als jij verwacht dat Royal Dutch Shell stijgt, dan koop je. Als je verwacht dat Royal Dutch Shell daalt, dan verkoop je.

Bijna iedereen verliest geld met CFD's

De aanbieder van deze CFD's is de tegenpartij. CFD's staan ter discussie, omdat veel particuliere beleggers er geld mee verliezen. In het Financieel Dagblad van 1 augustus 2018 lezen we: 'Vanaf nu zijn ze (red: de aanbieders van deze CFD's) verplicht te melden hoeveel procent van hun klanten verlies lijdt... Alle partijen zitten grofweg tussen de 60 en 90%.'

Voor mij geen CFD's

Tussen 60 en 90% van de particuliere beleggers in CFD's verliest dus geld. Waarom? Een belangrijke reden is natuurlijk dat particuliere beleggers last hebben van hun eigen emoties. Ook rekenen deze aanbieders allerlei (verborgen) kosten. Daarnaast is de aanbieder ook tegenpartij. Er is in dit geval dus geen onafhankelijke derde. Er doen verhalen de ronde van beleggers die melden dat de koers van de onderliggende waarde steeg, terwijl de koers van het contract

daalde en zelfs werd uitgestopt. Er zit veel kaf onder het koren, dus selecteer goed met welke partij je in zee gaat.

Voordeel CFD's	Nadeel CFD's
Veel keuzemogelijkheden	De aanbieder is de tegenpartij Er is geen onafhankelijke derde

Future termijncontracten (futures)

Ik maak liever gebruik van futures. Future termijncontracten, zoals FTI's, zijn ook contracten. Bij FTI's is er wel een onafhankelijke derde partij, de clearing. Deze houdt toezicht op een eerlijk verloop en zorgt voor de afwikkeling. Wanneer jij verwacht dat de AEX stijgt, dan koop je een future, wanneer jij verwacht dat de AEX daalt, dan verkoop je een future.

Dagelijks automatisch verrekend

Naast margin, een bedrag dat jouw bank of broker blokkeert op je rekening, zodat jij je aan je verplichting houdt, moet je rekening houden met een dagelijkse afrekening van het verschil. Wanneer je een future hebt gekocht, en de AEX-index stijgt met twee punten, dan wordt aan het einde van de dag 2 punten maal € 200 (de standaardcontractgrootte van een FTI) is € 400 op je rekening bijgeschreven. Bij een daling met twee punten, wordt er automatisch € 400 van je rekening afgeschreven.

Voordeel futures	Nadeel futures
Relatief eenvoudig	Grote hefboom

ETF's Exchange Traded Funds

Tot slot nog iets over ETF's (Exchange Traded Funds). Een ETF is een beleggingsfonds, maar dan zonder dure fondsmanager. Gemiddeld brengt een beleggingsfonds 3% per jaar aan kosten in rekening. Hierdoor blijkt 96% van de beleggingsfondsen niet in staat te zijn om de index te verslaan. Zie ook stap 10.

Trackers volgen 1 op 1 de index

Om deze reden zijn ETF's de afgelopen jaren steeds populairder geworden. Alles wat je niet hoeft te betalen, heb je immers als eerste verdiend. ETF's zijn zeer geschikt om een index te volgen, vandaar ook de bijnaam trackers.

Beleggen in zowel het kaf als het koren

Een ETF volgt 1 op 1 een index. Nadeel hiervan is echter dat in een index zowel het kaf als het koren zit. ETF's kunnen natuurlijk wel worden gebruikt, wanneer je bijvoorbeeld een brede spreiding wilt aanbrengen over 30 verschillende indices, bijvoorbeeld een landenportefeuille.

Door ook te beleggen in dalende aandelen is het rendement lager

Het rendement van een landenportefeuille is echter lager (gemiddeld per jaar 9,7% sinds 2000) dan wanneer je belegt in de individuele aandelen die opgenomen zijn in een index (bijvoorbeeld 20,6% met AEX-aandelen en 32,5% met Nasdaq-aandelen). Dit komt omdat je met behulp van trendvolgend beleggen wel in stijgende aandelen belegt, maar niet in dalende aandelen.

Lager risico

Door het scheiden van het kaf en het koren haal je een beter rendement, dan je haalt wanneer je de trend volgt van de index zelf. Uit het oogpunt van spreiding is dit echter wel interessant. Het risico bij indices is met een standaardafwijking (de gemiddelde afwijking van het gemiddelde rendement) van 13% lager dan wanneer je belegt in de AEX-aandelen (een standaardafwijking van 19%).

Voordeel ETF's (Exchange Traded Funds)	Nadeel ETF's (Exchange Traded Funds)
Lage kosten en brede spreiding	Beleggen in zowel kaf als koren, waardoor het rendement lager is

Selecteer het instrument waarnaar jouw voorkeur uitgaat.

Let op: wanneer je net begint, kun je beter geen hefboom-producten gebruiken, maar starten met aandelen.

STAP 7

**Kies de strategie
die bij je past**

Een strategie hebben is één. Je aan deze strategie houden, is een heel ander verhaal. Kies daarom een strategie die bij jou past. Het is natuurlijk makkelijker om een strategie te kiezen die bij jouw persoonlijkheid past, dan jouw persoonlijkheid aanpassen aan een strategie.

Geloof in wat je doet

Het geheim is om een bewezen strategie te kiezen, waarbij jij je prettig voelt en waarin je gelooft. Want als je niet twijfelt aan een strategie, dan is de kans veel groter dat je het blijft volhouden. Ook in lastigere perioden, zoals economische turbulentie en toenemende onzekerheid.

Fundamentele en technische analyse

Je kunt op verschillende manieren een analyse maken van de markt. Al jarenlang woedt een discussie tussen technisch analisten en fundamenteel analisten. Een technisch analist heeft als uitgangspunt dat alle informatie verwerkt is in de koers. Een fundamenteel analist is van mening dat hij de markt kan verslaan door het bestuderen van de cijfers van de economie, de sector en het bedrijf.

Fundamenteel met elkaar oneens

De fundamenteel analisten zijn dan weer verdeeld in twee kampen. Aan de ene kant zie je de waardebeleggers, zoals Warren Buffett. Deze beleggers proberen aandelen te zoeken met een hoge waarde en deze te kopen wanneer de koers laag is. De tegenvoeters, beleggers die op zoek zijn naar groeiaandelen, proberen juist aandelen te vinden die veel groeipotentie hebben. Soms wint de ene en soms wint de andere groep.

Kwantitatieve analyse

Naast technische en fundamentele analisten, onderscheiden we ook nog de kwantitatieve analisten. Deze analisten kijken voornamelijk naar data, zoals koerswinstverhouding en dividendrendement, of de stijging in een bepaalde periode. In dit kamp kom je

ook de dividendbeleggers tegen, zoals Geraldine Weiss en de momentumbeleggers, afkomstig uit de academische wereld.

Warren Buffett verslaat al 20 jaar de index niet meer

Als bedrijfseconoom ben ik gestart met fundamentele analyse. Ik heb geleerd om te kijken naar jaarverslagen en nieuwsberichten. Ik kwam er echter achter dat dit voor mij niet werkte. Overigens bleek dat er in de wereld maar weinig beleggers in staat zijn om hiermee structureel de markt te verslaan. Zelfs superbelegger Warren Buffett heeft in de afgelopen 20 jaar geen extra rendement gehaald ten opzichte van de index.

In deze grafiek zie je de koers van Berkshire Hathaway, het fonds van Warren Buffett afgezet tegen de S&P500. De beleggingen van Buffett doen het al 20 jaar niet beter dan de 500 grootste aandelen van de Verenigde Staten.

Berkshire Hathaway Inc. A+S&P 500 TR

Een bedevaartsoord voor 40.000 beleggers

Overigens was Warren Buffett in de periode voor 2000 wel in staat om de beurs te verslaan. Hierdoor heeft hij in de financiële wereld een sterstatus bereikt. Jaarlijks trekken ruim 40.000 mensen naar het bedevaartsoord Omaha. De jaarlijkse aandeelhoudersvergadering van Berkshire Hathaway wordt daarom ook wel het Woodstock voor investeerders genoemd.

Als je toch de index niet kan verslaan, beleg dan maar in de index

Als Warren Buffett het niet (meer) kan, dan moet je je afvragen of jij het dan wel kan. Om deze reden adviseert Warren Buffett zijn erfgenamen om na zijn overlijden het geld te beleggen in de S&P 500, de index van de 500 grootste bedrijven van de Verenigde Staten. Uit de verschillende onderzoeken blijkt dat particuliere beleggers het in 90% van de gevallen slechter doen dan de index. Indexbeleggen wordt om deze reden steeds populairder.

Lekker op de Tracker

Beleggers die geen zin hebben om veel tijd met de beurs bezig te zijn en/of weinig kennis hebben van de financiële wereld, doen er verstandig aan om hun geld te beleggen in een ETF, ook wel Tracker genoemd. Vanwege de lage kosten en de brede spreiding levert dit voor de meeste mensen het beste resultaat met de minste inspanning.

Al 20 jaar geen koersstijging bij de AEX-index

Een minder succesvolle strategie is de buy-and-holdstrategie. Bij deze strategie investeer je een bedrag en hou je deze positie vast. Wanneer je echter kijkt naar de koersontwikkeling van de AEX-index sinds de start van dit millennium, dan word je daarvan niet vrolijk. De AEX-index daalde sinds het jaar 2000 van 700 punten naar 580 punten in oktober 2019. In deze circa 20 jaar is er dus geen koersstijging geweest.

De Japanners en Grieken hebben nog meer reden tot klagen

Wanneer je kijkt naar de Japanse beurs, dan zie je dat de Nikkei-index sinds 29 december 1989 vanaf een koers net onder 40.000 punten, is gedaald tot net iets boven 20.000 punten in oktober 2019. In de afgelopen 30 jaar is de koers dus bijna gehalveerd. Ten opzichte van de Grieken hebben de Japanners nog geluk. De Griekse index noteerde eind 2007 boven de 5.000 punten. Circa 12 jaar later (oktober 2019), staat de koers ongeveer 85% lager.

Een buy-and-holdstrategie is risicovol

Het voordeel van een index is ook dat deze in principe niet naar nul gaat. Wanneer je een buy-and-holdstrategie gebruikt bij de aankoop van individuele aandelen, dan loop je wel het risico dat de koers naar nul gaat. Voorbeelden hiervan zijn Daf, Fokker, Baan, Fortis, SNS, etc. Een buy-and-holdstrategie is dus niet verstandig.

Dollar cost averaging

Een betere strategie is om maandelijks een bedrag toe te voegen. Dit noem je 'dollar cost averaging'. Het middelen van kosten heeft als doel de invloed van volatiliteit te verminderen. De ene keer koop je op een hoog niveau en de andere keer op een laag niveau. Door het spreiden van je aankoopmoment, waardoor je dus op een gemiddelde aankoopprijs uitkomt, hoef jij je dus minder zorgen te maken dat je op het verkeerde moment instapt. Het voordeel is dat je hiermee de emoties uit je beslissingen haalt.

Wetenschappelijk bewezen de beurs verslaan

Zoals in stap 6 aangegeven, heeft het beleggen in een index als nadeel dat je investeert in zowel het kaf als het koren. En zoals je bij stap 5 zag, zijn er strategieën om aandelen te filteren die in een stijgende trend zitten, zoals een trendvolgende strategie of een momentumstrategie. Ook hiermee haal je de emoties uit de beslissing. Bovendien is wetenschappelijk aangetoond dat je hiermee de index kunt verslaan.

De wijsheid van de groep

Mijn voorkeur gaat uit naar statistiek en kansberekening. Dus zonder emoties en gebruikmaken van de wet van de grote getallen. Je maakt hierbij gebruik van de 'wisdom of the crowd', de wijsheid van de groep. De groep is gezamenlijk slimmer dan 1 individu.

Alle schattingen samen geven een goede voorspelling

De Britse wetenschapper Francis Galton bezocht in 1906 een veemarkt in Plymouth, waar men het gewicht van een os kon raden. Galton berekende het gemiddelde van alle pogingen. Het bleek dat

het gemiddelde slechts 1 pond naast het werkelijke gewicht van de os zat. Wanneer je dus veel mensen vraagt een schatting te doen, dan komt het gemiddelde van alle schattingen heel dichtbij de werkelijkheid uit.

De kracht van een groep

Blijkbaar is een groep onder bepaalde voorwaarden in staat om een nauwkeurige inschatting te maken. Dat geldt ook voor iets complex, zoals de waarde van een bedrijf. Als veel mensen inschatten dat de koers van het aandeel te laag gewaardeerd is, dan zullen ze kopen en stijgt de koers.

Wat stijgt, stijgt vaak verder

Je kunt dus gebruikmaken van de kennis van de groep door de trend te volgen met behulp van een objectieve indicator. Iets wat in een stijgende trend zit, heeft immers de neiging om verder te stijgen. Trendvolgend beleggen is onderdeel van de technische analyse. De logica is dat een bedrijf, dat in de afgelopen periode goed heeft gepresteerd, in de toekomst waarschijnlijk opnieuw goed presteert. Ze hebben een goed product, een goed management en een interessante markt.

'The trend is your friend except at the end where it bends.'

Jack D. Schwager

Pak de grote beweging

In mijn ervaring is het beter om te proberen de grotere bewegingen te pakken. Wanneer je bijvoorbeeld kijkt naar de ontwikkeling van de Bitcoin, dan had je door het volgen van een trend een (groot) deel van de groei van de 13.000.000% kunnen meepakken. Het is de vraag of je, gezien de grote beweeglijkheid, in staat zou zijn geweest

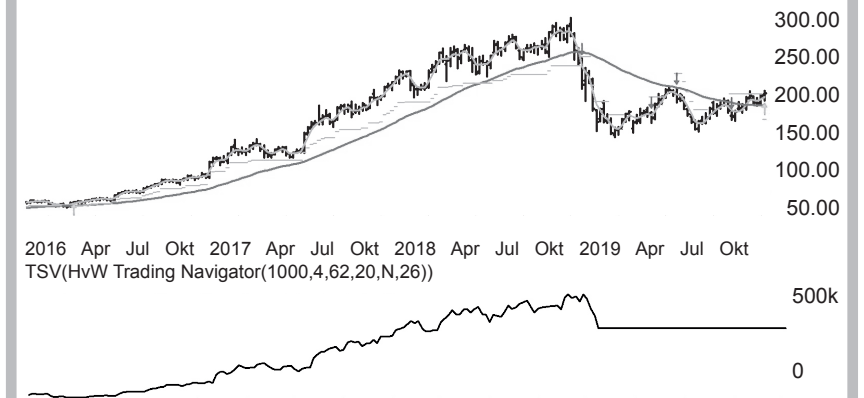
om met kleine winstjes ook een soortgelijk resultaat te behalen. Het cijfervoorbeeld hierna verduidelijkt dit.

Wanneer je was ingestapt op het koopsignaal van de Trading Navigator op 26 februari 2016 op een koers van \$ 31,68, dan had je met \$ 100.000 circa 3156 aandelen NVIDIA gekocht.

Ruim 500% rendement

Op het moment van schrijven is de koers van NVIDIA opgelopen naar \$ 184,33. Je bent echter al eerder uitgestapt, toen de stijgende trend ten einde was. Je krijgt een verkoopsignaal op een koers van \$ 198,29. Met een investering van \$ 100.000 had je \$ 535.821 verdiend:

NVIDIA Corporation+HvW Trading Navigator (1000,4,62,20,N,26)

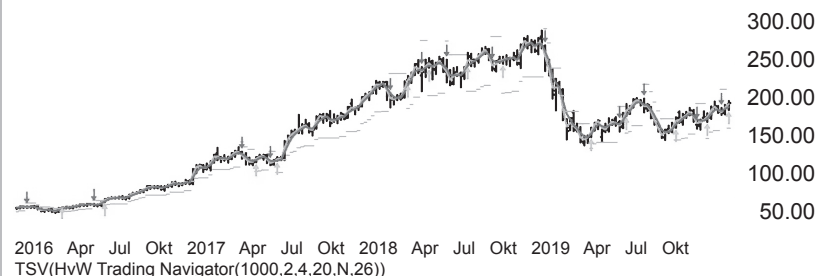
Nr.	Datum opening	Positie aantal	Koers opening	Datum sluiting	Koers sluiting	Winst
1	26-2-2016	3.156	31,68	26-10-2018	198,29	€ 535.821

Vaker in en uitstappen, levert minder op

Stel dat je in plaats daarvan elke keer gaat voor een kleine winst (en soms een verliesje bij een tussentijdse dip), dan zou je veel meer hebben gehandeld en per saldo veel minder hebben overgehouden: \$ 228.338 in plaats van \$ 535.821.

Nr.	Datum opening	Koers opening	Datum sluiting	Koers sluiting	Kapitaal (na sluiting)
1	26-2-2016	31,68	29-4-2016	35,53	€ 22.151
2	20-5-2016	44,33	17-2-2017	107,23	€ 163.990
3	17-3-2017	106,07	13-4-2017	95,49	€ 154.024
4	28-4-2017	104,3	8-12-2017	191,49	€ 237.552
5	12-1-2018	222,98	9-2-2018	232,08	€ 241.629
6	23-2-2018	245,93	29-3-2018	231,59	€ 235.807
7	11-5-2018	254,53	29-6-2018	236,9	€ 228.896
8	20-7-2018	250,89	12-10-2018	246,54	€ 227.164
9	11-1-2019	148,8	8-3-2019	150,64	€ 228.401
10	22-3-2019	177,5	26-4-2019	178,09	€ 228.733
11	28-6-2019	164,16	9-8-2019	154,18	€ 222.655
12	23-8-2019	162,52	27-9-2019	171,76	€ 228.338
13	7-10-2019	184,33	7-10-2019	184,33	€ 228.338

NVIDIA Corporation+HvW Trading Navigator (1000,2,4,20,N,26)

Optiestrategieën

Tot slot onderscheiden we nog een groot aantal optiestrategieën. Naast enkelvoudige strategieën, zoals het kopen en verkopen van callopties en putopties, zijn er zeer veel combinaties te maken. Zo onderscheiden wij bijvoorbeeld de strangle, straddle, synthetische longpositie, gedekt calls schrijven, iron condors, drie poten, broken wing iron butterfly en ga zo maar door.

Zeer veel mogelijke combinaties

Omdat je kan kiezen uit call- en putopties, je deze kan kopen en schrijven (verkopen) en de opties verschillende uitoefenprijzen kennen, zijn de combinatiemogelijkheden enorm. Ook hier zijn veel beleggers het met elkaar oneens. De ene belegger koopt het liefst opties en de andere belegger verkoopt ze het liefst.

Verkopers van opties ontvangen premie

Mijn voorkeur gaat uit naar het schrijven van opties. Dit heeft te maken met de tijd- en verwachtingswaarde die elke dag wegsmeelt, waardoor je een maandelijks inkomen kunt opbouwen. Bij het kopen van opties betaal je tijds waarde. Bij het verkopen van opties ontvang je tijds waarde. Net als bij een verzekeringsmaatschappij krijg je betaald voor het lopen van risico. In de praktijk blijken de risico's hoger te worden ingeschat dan ze zich daadwerkelijk voordoen.

Wie schrijft die blijft.

Een koper van een optie moet de premie goedmaken

Wanneer je een optie koopt, dan moet je niet alleen gelijk krijgen, je moet ook de betaalde premie goedmaken. Stel je koopt een call optie om een aandeel te kopen voor € 100 en betaalt hiervoor € 5 premie. De koers van het aandeel moet dan stijgen boven € 105, voordat jij geld verdient.

Een verkoper van een optie gebruikt de ontvangen premie als buffer

Wanneer je een optie verkoopt, hoef je niet eens gelijk te krijgen, om toch geld te verdienen. Stel je verkoopt een call optie om een

aandeel te leveren voor € 100 en ontvangt hiervoor € 5 premie. De koers van het aandeel mag dan stijgen tot € 105, voordat je geld verliest. Het wegsmelten van de tijd en de verwachtingswaarde werken in jouw voordeel en werken als buffer. Je moet echter wel goed weten wat je doet.

'Risk comes from not knowing what you're doing.'

Warren Buffet

Een mooi inkomen uit aandelen en opties

Optiestrategieën zijn behoorlijk complex. Daarom heb ik hiervoor meerdere trainingsdagen ontwikkeld. Tijdens deze dagen leer je niet alleen over de basis van opties, maar ook over diverse optiestrategieën. Eén daarvan is bijvoorbeeld het schrijven van callopties, terwijl je de aandelen in bezit hebt. Omdat je premie ontvangt, naast het dividend op aandelen, zorgt dit voor een mooi inkomen.

De Grieken

Geld verdienen met opties kan wanneer je een goede inschatting maakt van:

- de verwachte richting (kijk hiervoor naar de delta en de gamma, de verandering van de delta);
- de tijd waarbinnen de beweging plaatsvindt (de theta); en
- de toe- of afname van de beweeglijkheid (volatiliteit). Kijk hiervoor naar de vega.

Om deze strategieën goed te beschrijven, is nog een boek nodig. Op mijn website vind je daarom links naar uitgebreide informatie over optiestrategieën. Beginnende beleggers raad ik aan te starten met trendvolgende strategieën met aandelen. Het is belangrijk om te leren lopen, voordat je gaat rennen.

Ga naar
www.beleggen.com/10stappen
voor meer informatie.

Kies een strategie of een combinatie van strategieën die bij je past.

STAP 8

Gebruik money management

Money management gaat over het bewaken van je risico's. Beleggers zijn het over veel dingen oneens: de richting van de markt, fundamentele of technische analyse, groei- of waarde aandelen, wel of geen opties, opties kopen of opties schrijven, et cetera, et cetera, maar over één ding zijn succesvolle beleggers het wel eens: money management.

De sleutel tot succes (of falen)

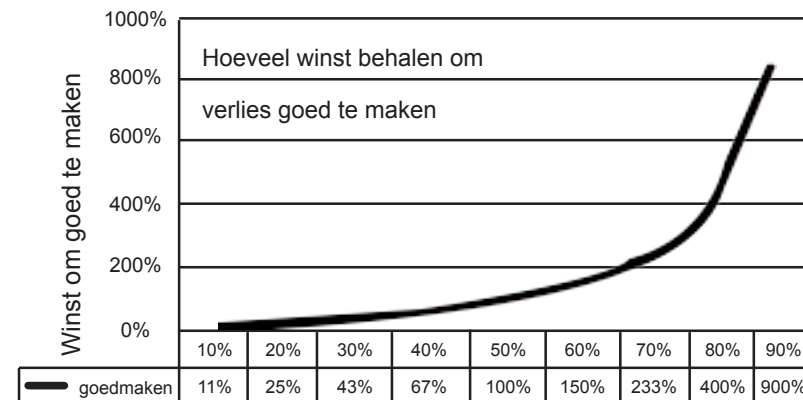
Bij verhalen over beleggers die hun account hebben opgeblazen, speelt money management altijd een grote rol. Helaas besteden particuliere beleggers hier relatief weinig aandacht aan. Money management kan ervoor zorgen dat de slechtste belegger toch geld verdient. Zonder goed money management kan daarentegen de beste belegger failliet gaan.

Hanteren van een vooraf vastgestelde stop loss

Een stop loss zorgt ervoor dat je verliezen niet te groot worden. Zoals je in de grafieken ziet, moet je 11% goedmaken als je 10% verliest. Dat is nog wel te doen. Wanneer je 50% verliest, moet je 100% goedmaken. Dat wordt alweer wat lastiger. Verlies je 90%, dan moet je 900% goedmaken. Dat is vrijwel onmogelijk.

Rule No. 1: don't lose money.
Rule No. 2: don't forget rule No. 1'

Warren Buffett

Bevestiging zoeken dat je de juiste beslissing neemt

Een ander belangrijk woord is 'vooraf'. Het laatste moment dat je nog objectief kan oordelen, is *voordat* je een positie inneemt. Wanneer je aandelen hebt gekocht, dan zoek je naar bevestiging dat je de juiste beslissing hebt genomen. Dit noem je selectieve perceptie of selectief waarnemen. Je neemt alleen waar, wat je wilt waarnemen. Je herkent het vast wel. Wanneer je net een nieuwe auto hebt gekocht, dan zie je alleen maar dit type auto rijden.

We zijn zeer creatief in het vinden van een reden

Selectieve perceptie doe je ter voorkoming van cognitieve dissonantie. Je zoekt bevestiging, dat je de juiste beslissing hebt genomen. Twijfel zorgt voor spanning, wanneer je acties in strijd zijn met jouw eigen overtuiging. En wij zijn heel goed in het vinden van redenen waarom wij iets hebben gedaan, zoals:

'Van winst nemen is nog nooit iemand armer geworden...'

'... zei dat het ging dalen.'

'Ik wil deze winst niet meer verliezen...'

'Ik denk dat het wel weer goedkomt...'

'Ik verkoop wel als ik weer op de aankoopkoers sta...'

Geef de koers wat ruimte, maar ook niet te veel

Kies een ruime stop loss. Koersen bewegen in golven. Ik hanteer zelf een stop loss van 20%. Dit zorgt ervoor dat het aandeel voldoende ruimte heeft om te bewegen, maar de verliezen binnen de perken blijven. Een stop loss kost geld, omdat je wordt uitgestopt met een verlies. Hoe strakker de stop loss, hoe meer deze kost. De koers corrigeert, je wordt uitgestopt en je mist de volgende stijging.

Een stop loss houdt je emoties onder controle

Toch is een stop loss cruciaal. Het zorgt niet alleen voor een goede nachtrust. Je weet immers wat je maximale verlies is per positie. Zo houdt je jouw emoties onder controle. Beleggen op basis van verstand, levert meer op dan op basis van emotie. Daarnaast zorgt een stop loss ervoor dat je veilig grotere posities kunt innemen.

Trek je stop loss mee omhoog

Om deze reden hanteer ik een *trailing stop loss*, die als een soort vangnet mee omhoog gaat. Naarmate de aandelenkoers stijgt, stijgt de stopprijs, zodat ik mijn opgebouwde winst niet meer verlies. Maar als de aandelenprijs daalt, verandert de stop loss prijs niet. Wanneer de stopprijs wordt bereikt, sluit ik de positie.

De gouden regel: verlies niet meer dan 1%

Bepaal de grootte van je transactie zo, dat je nooit meer dan 1% van de waarde van jouw portefeuille kunt verliezen. Dit is een gouden regel. Sommige beleggers kiezen voor 2% of 5%, afhankelijk van wanneer je nerveus wordt.

De omvang per positie

Aan de hand van de stop loss, kan je berekenen hoeveel aandelen je kan kopen.

Stel dat je uitgaat van een portefeuille van € 20.000. 1% van € 20.000 is € 200. Als je € 200 verliest, zal dit niet ten koste gaan van je nachtrust. Dat hoop ik tenminste.

Uitgaande van een stop loss van 20%, kan je berekenen dat je positie per aandeel maximaal € 1.000 mag zijn. 20% van € 1.000 is immers € 200. Stel dat de koers van het aandeel ABC € 10 is, dan kan je 100 aandelen ABC kopen. Merk op dat bij een stop loss van 40% je maar 50 aandelen à € 10 kan kopen ($€ 500 \times 40\%$ is € 200).

Bij een stop loss van 20% betekent dit dat je 20 verschillende posities kunt innemen van € 1.000 met een portefeuille van € 20.000.

20 posities van € 1.000
20% (trailing) stop loss is € 200
 $€ 200 = 1\%$ van € 20.000

'Spreiding is de enige gratis lunch bij beleggen.'

Harry Markowitz, winnaar Nobelprijs voor de economie

Spreiding van je aandelenportefeuille

Spreiding is van het allergrootste belang. Door spreiding verlaag je je risico. Door het verlagen van het risico, slaap je niet alleen beter, maar haal je ook een hoger rendement. Dat zagen wij al bij stap 4. Wanneer verschillende strategieën allemaal gemiddeld 10% rendement opleveren, blijft het gemiddelde rendement 10%. Het gemiddelde risico, uitgedrukt in de standaardafwijking, daalt echter (fors).

Verlaag de standaardafwijking (het risico)

De standaardafwijking is een maatstaf om te berekenen hoe groot het risico is. De standaardafwijking geeft immers aan wat de gemiddelde plus of min is ten opzichte van het gemiddelde rendement. Nu is er nog een manier om onze standaardafwijking, ons risico, te verlagen. Dat doe je door vaker (kleine posities) te handelen.

'Handel klein, blijf in het spel, hou vol en uiteindelijk bereik je een bevredigend vaardigheidsniveau.'

Yvan Byeajee

Handel klein, handel vaak

De wet van de grote getallen leert ons, dat hoe vaker je een transactie doet, hoe dichter je bij het gemiddelde verwachte rendement uitkomt (zie ook het voorbeeld over het gewicht van de os). Eén keer een munt opgooien, levert of kop of munt op. Hoe vaker je een munt opgooit, hoe dichterbij 50% kop en 50% munt je komt. De statistiek leert je dat je dit kan berekenen door de standaardafwijking te delen door de wortel uit het aantal pogingen (de wortel n-wet).

We gaan weer even terug naar ons voorbeeld uit stap 6.

70 maal verdien je € 250 = € 17.500

30 maal verlies je € 250 = € 7.500

Het verwachte gemiddelde rendement is na 100 keer:
€ 10.000 gedeeld door 100 is € 100 per put spread.

Na 1 transactie is je resultaat bijvoorbeeld of plus € 250 of min € 250. De gemiddelde afwijking (standaard afwijking berekend volgens de 'onvertekende' of 'n-1'-methode) is dan € 230,28. De wortel uit 1 is 1, dus de gemiddelde afwijking is € 230,28.

Gemiddelde afwijking gedeeld door de wortel uit het aantal transacties.

Na 4 keer halveert de standaardafwijking naar € 115,14 (een verlies van € 15,14 en een winst van € 215,14. De wortel uit 4 is 2. De gemiddelde afwijking van € 230,28 gedeeld door 2 is € 115,14). Dit zorgt dus voor een enorme daling van het risico.

Na 25 keer daalt de standaardafwijking verder naar € 46,06 (een winst van tussen € 53,94 en € 146,06. De wortel uit 25 is 5. De gemiddelde afwijking van € 230,28 gedeeld door 5 is € 46,06).

Na 10.000 keer daalt de standaardafwijking naar € 2,30 (een winst van tussen € 97,70 en € 102,30. De wortel uit 10.000 is 100. De gemiddelde afwijking van € 230,28 gedeeld door 100 is € 2,30).

Wanneer de standaardafwijking € 2,30 is, bij een gemiddeld rendement van € 100, dan weet je dat de winst in 68% van de gevallen uitkomt tussen € 97,70 en € 102,30.

Focus op het proces, niet op het individuele resultaat

Hoe meer waarnemingen, hoe voorspelbaarder het resultaat wordt. De kunst is om niet meer te concentreren op het resultaat van de individuele transactie. Of de koers stijgt of daalt, is afhankelijk van of iemand anders koopt of verkoopt. Daar heb jij geen invloed op (tenzij je een heel grote belegger bent). Het heeft dus ook geen zin om je daar druk over te maken.

Hou je aan je systeem en maak geen fouten

Focus daarom op het proces. Zorg ervoor dat je geen fouten maakt. Hou je aan je systeem. Wees zorgvuldig met het inleggen van de order (draai bijvoorbeeld niet de koers en het aantal om... je zal niet de eerste zijn...) Je hebt invloed op het aantal fouten dat je maakt. Met een minimaal aantal fouten is het eindresultaat dan het gevolg van de wet van de grote getallen.

- Kies een stop loss percentage dat bij jou past.
- Bereken de omvang per positie op basis van deze stop loss.
- Focus op het proces, hou je aan je systeem en maak geen fouten.

STAP 9

**Bepaal vooraf
wanneer te
verkopen**

De meeste analisten vertellen je welke aandelen jij moet kopen. Ze vertellen er alleen niet bij wanneer je deze dan weer moet verkopen. Het kopen is natuurlijk maar de helft van het verhaal. Ik weet vooraf precies wanneer ik weer verkoop. Ook hier maak ik weer gebruik van objectieve criteria, zodat ik vooraf precies weet wanneer de positie wordt gesloten.

Verkopen aan het einde van de stijgende trend of het doorbreken van de stop loss

Zoals je in stap 8 (money management) hebt gelezen, is de laatste keer dat je nog objectief kan oordelen, *voordat* je een positie inneemt. Leg deze verkoopbeslissing ook vast in je handelsplan. Verkopen doe je wanneer het aandeel niet langer in een stijgende trend, maar in een dalende trend zit. Een andere reden om te verkopen, is wanneer de koers op weekbasis onder het stop loss niveau sluit.

Niet de hele week achter het scherm

Ik kijk slechts eenmaal per week naar de signalen, het liefst vrijdagmiddag, vlak voor het sluiten van de beurs of in het weekend. Het koop- of verkoopsignaal verandert dan niet meer. Het koop- of verkoopsignaal kan natuurlijk gedurende de week verschijnen en weer verdwijnen, maar omdat je maar eenmaal per week handelt, heeft het geen zin om dit de hele week te volgen.

Maar wat als...?

Nu krijg ik vaak de vraag: 'Als ik slechts 5 minuten per week kijk en het aandeel stort de dag erna in, of geeft een verkoopsignaal, dan zie ik dat toch pas de week erna?' Dat klopt inderdaad. Of er komt weer een herstel, na een tussentijdse dip. Alles kan en ik heb al van alles gezien. De ene keer in mijn voordeel, de andere keer in mijn nadeel.

Kan het nog beter?

Mijn onderzoek wijst uit dat eenmaal per week handelen, meer oplevert dan de waan van de dag volgen. En bovendien, dit systeem leverde in de afgelopen 30 jaar gemiddeld ruim 20% per jaar op. Kan

het beter? Vast! Ben jij tevreden met 20%? Ik wel. En anders gebruik ik een hefboom. Tot ik een beter systeem heb gevonden, gebruik ik die met veel plezier.

Een daling binnen een daling binnen een daling

De Trading Navigator software signaleert de aandelen die op de korte, middellange en lange termijn in een dalende trend zitten en geeft dan een verkoopsignaal. Zo kijk je eerst of de lange trend daalt, dan of de middellange trend daalt en tot slot of er sprake is van een dalende trend op korte termijn. Pas dan geeft de software een rode pijl en stap je uit. Tenzij er eerst een signaal is gegeven dat de koers door de stop loss is gegaan.

Het vangnet geeft rust

Zolang de koers stijgt, blijf je rustig zitten. Of de winst nu oploopt naar 10%, 100% of 1.000%. Er is ook geen enkele reden om nerveus te worden, omdat je jouw vangnet (de stop loss) mee omhoog trekt op 20% vanaf de hoogste koers. Zo kan het voorkomen, dat je een aandeel jaren in portefeuille hebt. Of dat de software na enkele weken al aangeeft dat de stijgende trend toch niet doorzet.

Onderaan de streep staat een plus

Alles gebeurt volledig automatisch, dus zonder emoties. Of er nu winst of verlies wordt behaald, is niet zo interessant. Het belangrijkste is natuurlijk dat je onderaan de streep geld verdient. Op basis van het volgen van de trend, verdien je niet alleen geld wanneer je dit per aandeel bekijkt, maar door de spreiding, ook op jaarbasis.

Laat de professionele beleggers het zware werk doen

Sommige aandelen zitten al jaren in een stijgende trend. Andere aandelen bewegen al lange tijd zijwaarts. Van tevoren weet ik ook niet welk aandeel interessant is en verder stijgt. Dit laat ik liever over aan de 'grote olifanten', de professionele beleggers. Ik volg gewoon hun spoor en laat hen het zware werk doen.

*Cut your losses and let your winners run
en NIET
Cut your winners and let your losses run*

Grote winsten en kleine verliesjes

Het gevolg is dat door de kleine verliesjes en de grote winsten onderaan de streep een mooie plus staat. Ik laat mijn winsten zo lang mogelijk doorlopen en kap mijn verliezen af. Sommige aandelen stijgen duizenden procenten. Zoals Google (1700%), Netflix (15.000%), Apple (34.000%), Amazon (120.000%) of Bitcoin (15.000.000%), op basis van de koers in oktober 2019. Andere aandelen maken juist een smak. Neem dan verlies wanneer de stop wordt geraakt.

'Dood het monster wanneer het nog klein is.'

Tony Robbins

Gebruik een objectief systeem

Elk groot verlies, begint als een klein verlies. Kom dus op tijd in actie. Dood het monster wanneer het nog klein is. Elke grote winst begint natuurlijk ook als een kleine winst. Geef daarom een aandeel de ruimte en tijd om door te stijgen. Gebruik een objectief systeem, zodat je emoties geen rol spelen.

Hoogtevrees

Hoe hou je het anders vol, wanneer je bijvoorbeeld bitcoins had gekocht op \$ 0,05 en ze gaan naar \$ 0,10, een winst van 100%? Wil je dan eigenlijk je winst verzilveren? Je mist dan echter de stijging naar enkele duizenden dollars. Als je op \$ 0,05 voor \$ 1.000 Bitcoins had gekocht, was met de stijging tot \$ 10.000 je investering \$ 200 miljoen waard. \$ 1.000 in Apple zou nu \$ 300.000 waard zijn en \$ 1.000 in Amazon zou nu \$ 1 miljoen waard zijn, wanneer je geen hoogtevrees hebt gekregen...

'Het was nooit mijn denken dat het grote geld voor mij verdiende. Het was altijd mijn geduld. Heb je dat? Het blijven zitten! Het is niet moeilijk om de markt goed in te schatten. Je vindt altijd veel vroege stieren in bull-markten en vroege beren in bear-markten. Ik heb veel mannen gekend, die precies op het juiste moment gelijk hadden en aandelen begonnen te kopen of verkopen toen de prijzen precies op het niveau lagen dat dit de grootste winst zou moeten opleveren. En hun ervaring kwam steevast overeen met de mijne, dat wil zeggen dat zij er geen echt geld aan verdienden. Mannen die gelijk hebben en blijven zitten, zijn zeldzaam.'

Jesse Livermore

Manage je winst bij optieposities

Voor opties gelden andere regels. In plaats van een stop loss, concentreer ik hier op de take-profit, het winstnemen. Bij opties maak ik vooral gebruik van het schrijven van opties (waarbij ik overigens het risico afdek). Omdat bij opties de winst gelimiteerd is tot de ontvangen premie, maar het verlies kan oplopen, is het hier belangrijk om de winnaars te managen, dus:

Cut your winners and let your losses run.

De tijd staat aan onze kant

Door de winsten zo snel mogelijk 'binnen te hengelen', verhoog je het percentage winsten. Daarnaast zit je korter in een positie. Hierdoor kan je vaker een transactie doen. Wanneer er bij opties een verlies ontstaat, laat je deze doorlopen. Koersen bewegen doorgaans in golfbewegingen. Een tussentijds verlies kan weer een winst worden. Of je kan deze positie doorrollen naar een latere expiratiedatum. Optieschrijvers hebben de tijd aan hun zijde.

Beleggen is net vissen

Je kan het vergelijken met vissen. Je wilt zo vaak mogelijk een hengel uitgooien. Wanneer er dan een klein visje aan de haak bungelt, dan wil je deze binnen hengelen. Wanneer je wacht met het binnenhalen, dan kan de vis tussentijds weer van de haak glippen. De hengel, waar nog geen vis (winst) aan zit, kan tot het einde van de looptijd van de optie, altijd nog een vis opleveren.

Iedereen kan het

Het mooiste is eigenlijk dat iedere particuliere belegger met dit systeem succesvol kan zijn. Gewoon gebruikmaken van het succes van de professionele beleggers en hen het zware werk laten doen. Je volgt hun spoor met een bewezen strategie. Door middel van spreiding en goed money management, is dit voor zowel beginnende beleggers geschikt, alsook voor meer ervaren beleggers, die hun rendement willen verhogen.

Een bewezen systeem hebben, geeft zeer veel rust. Precies weten in welk aandeel je wanneer in- en weer uit- moet stappen, voorkomt veel stress én levert een mooi rendement op met een lager risico. Steffen van Assche schreef:

'Ik heb me niet eerder zo relaxed gevoeld bij het handelen. Bij Beleggen.com krijg je de kennis aangereikt om te leren beleggen als een pro.

Met Harms systeem, een uitgewerkt plan en een onderbouwde visie kan ik beter anticiperen en stap ik niet telkens weer in een emotionele achtbaan.'

David Sanders mailde: 'Trading navigators (als ze werken, en deze werkt!) geven een goede mogelijkheid tot vermogensgroei, zonder dat je al te veel tijd in beleggen hoeft te steken (just follow the signals).'

Wilma de Vries vertelde: 'Die groene en rode pijlen zijn fantastisch. Voor ik Harm leerde kennen, verloor ik geld. Sinds enkele jaren gebruik ik zijn systeem en nu verdien ik geld. Ik voel me veilig omdat ik nu een systeem heb.'

Noteer in je handelsplan precies per gekozen strategie wanneer je jouw posities sluit.

STAP 10

**Registreer en
evalueer elke
transactie**

Je weet nu van welke trends en markten je wilt profiteren en je filtert de kansrijke aandelen hieruit. Je weet welk instrument je gaat gebruiken en welke strategie je gaat toepassen. Je managet de risico's door middel van money management en weet precies wanneer je verkoopt. Je weet precies waar je naar op weg bent, omdat je jouw doel helder hebt en je werkt aan een succesvolle mindset. Deze mindset kun je trainen door elke transactie te registreren en te evalueren.

Beleggen is net tandenpoetsen

Hoe vaker je bevestiging krijgt dat wat je doet het gewenste resultaat heeft, hoe makkelijker het wordt. Vergelijk het met tandenpoetsen. Elke keer dat je in de spiegel kijkt of bij de tandarts bent geweest, weet je dat je goed of juist niet goed hebt gepoetst en geflost. Je hoeft daarom ook niet meer elke ochtend en avond na te denken of je wel of niet gaat tandenpoetsen. Het is een routine geworden.

Metten is weten

Door het vastleggen van jouw transacties, kan je ook precies zien wat goed ging en waar ruimte voor verbetering is. Metten is weten, gissen is missen en gokken is dokken. Zorg ervoor dat je de goede dingen blijft herhalen en leert van je fouten, zodat je deze in de toekomst kunt vermijden.

Een tradingjournaal betekent het verschil tussen winst en verlies

Omdat ik volgens strategieën beleg, wil ik ook weten of ik de strategieën goed heb uitgevoerd. En ik wil ook weten hoeveel winst ik heb gemaakt. In een tradingjournaal hou ik per transactie bij wat ik heb gekocht, voor hoeveel, wanneer ik heb verkocht, voor hoeveel, waarom ik heb gekocht en verkocht, wat voor signalen er waren, etc. Een tradingjournaal betekent het verschil tussen winst en verlies.

Waar scoor je goed en waar minder goed?

Op www.beleggen.com/10stappen vind je een voorbeeld van een tradingjournaal. Als je ziet welke fout je hebt gemaakt, kun je daarvan de volgende keer leren. Bovendien – en dat is misschien

nog wel belangrijker – stelt het je in staat je onderbewuste triggers uit te schakelen.

96% van de fondsen verslaat de index niet

Ik kwam erachter dat de rendementen van de beleggingsfondsen waarin ik investeerde zwaar tegenvielen. Ik heb daarom verder gezocht naar de oorzaak. Ik ontdekte een onderzoek, uitgevoerd door Jack Bogle, de oprichter van de Vanguard Group. Het onderzoek wees uit dat 96% van de Amerikaanse beleggingsfondsen het slechter doet dan de Vanguard 500 index. De 4% van de beleggingsfondsen die wel de index verslaat, blijkt het gemiddeld 0,4% per jaar beter te doen dan de index. De overige 96% behaalde gemiddeld 4,8% per jaar minder dan de index. Dit bleek uit onderzoek door Vanguard in 2006. Diverse recentere onderzoeken bevestigen dit.

De oorzaak hiervan zijn de hoge kosten

De Vanguard Group is overigens 1 van de grootste vermogensbeheerders ter wereld met een belegd vermogen van meer dan 5,3 biljoen dollar (biljoen dus 5.300 miljard!) Bogle becijferde dat de totale kosten van fondsen liggen tussen 3 en 3,5% per jaar:

Onkosten	1,5%
Transactiekosten	1%
Sales	0,5%

Tel daarbij de doorgaans slechte timing van 2% en het resultaat is een underperformance van 5% per jaar. Door de hoge kosten doet 96% van de fondsen het slechter dan de index!

De klanten van Alex Vermogensbeheer waren niet blij

De Amerikaanse hoogleraren R. Edelen, R. Evans, G. Kadlec deden een soortgelijk onderzoek als Bogle tussen 1995 en 2006. Zij concludeerden dat alleen al de transactiekosten gemiddeld tussen 0,84% en 3,17% per jaar lagen. Een onderzoek door S&P toont aan dat ruim 80% van de fondsen de index niet verslaat. Ook de klanten van Alex Vermogensbeheer, inmiddels opgeheven vanwege de

slechte resultaten, moesten het doen met slechts enkele procenten per jaar.

Evi van Lanschot rekent € 13.540,24 aan kosten, zo berekende televisieprogramma Kassa. Meer dan € 13.000 voor een vermogen van € 25.000 over een periode van 20 jaar. Alex rekende zelfs meer dan € 14.000 aan kosten, bijna 60% van de originele inleg. De gemiddelde jaarlijkse rendementen van Evi liggen tussen 3 en 6% per jaar (zie <https://www.evivanlanschot.nl/vermogensbeheer/rendement>).

	zeer defensief	defensief	neutraal	offensief	zeer offensief	AEX
2002	10%	0%	-2%	-5%	-7%	-13%
2003	-3%	10%	13%	19%	24%	8%
2004	35%	7%	7%	8%	9%	7%
2005	-16%	10%	13%	21%	26%	31%
2006	3%	5%	7%	11%	14%	17%
2007	-3%	-5%	-8%	-13%	-16%	8%
2008	-13%	-17%	-21%	-29%	-35%	-50%
2009	9%	13%	16%	22%	27%	42%
2010	5%	7%	10%	17%	21%	9%
2011	3%	1%	-1%	-4%	-6%	-9%
2012	7%	8%	8%	7%	8%	14%
2013	3%	3%	3%	4%	5%	21%
2014	13%	16%	17%	18%	21%	9%
2015	-1%	-3%	-4%	-4%	-6%	7%
2016	2%	5%	7%	9%	10%	14%
2017	4%	5%	7%	9%	10%	17%
2018	0%	0%	0%	-1%	-7%	-7%
okt-19	8%	17%	17%	14%	7%	13%
Gemiddeld	3,7%	4,4%	5,0%	5,8%	5,8%	7,5%
Standaarddeviatie	6,9%	5,8%	7,4%	10,3%	12,6%	12,3%

Geen enkele portefeuille van Evi was in staat om de AEX-index te verslaan. En het risico is ook niet lager. Naast de jaarlijkse

rendementen van de verschillende profielen heb ik de resultaten geplaatst naast de Total Return van de AEX-index. De AEX-index kwam tussen 2002 en oktober 2019 uit op gemiddeld 7,5%.

Bijna de helft minder rendement dan de AEX

Met geen enkele strategie kwam Evi van Lanschot hier boven. Maar niet alleen het rendement is lager, het risico van de zeer offensieve portefeuille van Evi blijkt ook hoger te zijn. Over de afgelopen 6 jaar zouden beleggers bijna de helft minder rendement hebben behaald dan bij de AEX-index. En dat nota bene met een vergelijkbaar risico!

Dubbele kosten

Evi van Lanschot wist, net als de meeste vermogensbeheerders, de AEX-index niet te verslaan. Het lijkt alsof ze maar 1% rekenen, maar vaak gebruiken ze (huis)fondsen waar je ook nog 3 tot 5% aan kosten betaalt. Na aftrek van inflatie en belasting blijft er dan maar weinig voor jou over.

Er is altijd iemand die geld verdient, maar dat is niet de klant

Onderzoek van Peter van der Slikke toont aan dat de verschillen groot zijn, maar bij alle aanbieders van vermogensbeheer zijn de kosten enorm. Aangezien tienduizenden aandelen- en obligatiefondsen van banken in gemiddeld circa 90% van de gevallen een slechter rendement behalen dan de index, is het de vraag of deze vermogensbeheerders dat wel kunnen. Denk je dat wanneer je het uitbesteedt, je nog wat overhoudt?

Jij kan zelf het beste voor je eigen geld zorgen

Denk je dat wanneer je het zelf doet, dat je dan duizenden euro's aan kosten bespaart en misschien daardoor veel meer vermogen overhoudt? Mijn advies, leer zelf beleggen of als je het dan toch wilt uitbesteden, kijk dan heel goed naar de kosten en welke rendementen deze partij heeft behaald. De meeste partijen rekenen hoge kosten en hebben weinig toegevoegde waarde. Bespaar op de kosten. Dat is als eerste verdiend.

Enorme verschillen tussen brokers

Besparen op je kosten geldt ook voor de broker die jouw transacties afhandelt. De verschillen tussen de brokers zijn enorm. Online beleggen is de afgelopen jaren opnieuw goedkoper geworden, mede door nieuwe partijen. Particuliere beleggers krijgen bovendien de beschikking over nieuwe toepassingen. Specialisten nemen hierin steeds het voortouw.

Gespecialiseerde brokers steeds beter en goedkoper

Een belangrijke conclusie uit mijn brokeronderzoek is dat banken enorm duur blijven. Banken bieden weinig tot geen service en bieden een product dat steeds achterloopt bij dat van de specialisten. Wees overigens voorzichtig met gratis brokers. Zij verdienen aan een bredere spread (verschil tussen bied- en laatprijs) en kick backs. Uit mijn onderzoek komt MeXeM als beste aanbieder uit de bus, vanwege het bekroonde platform, de uitstekende service en de lage kosten:

Transactiewaarde	vast	variabel	min	max	transactie
€ 1.000					
MeXeM	€ -	0,06%	€ 1,80	€ 39	€ 1,80
DeGiro	€ 2,00	0,04%	€ -	€ 30	€ 2,38
ING Zelf Beleggen	€ 4,00	0,04%	€ -	€ 150	€ 4,40
Rabobank	€ 5,00	0,06%	€ -	€ 100	€ 5,60
Binck (Black)	€ 1,00	0,10%	6,00	€ 75	€ 6,00
Mijn Effecten	-	0,14%	6,00	€ 45	€ 6,00
Lynx	-	0,06%	6,00	€ 45	€ 6,00
TradersOnly	-	0,09%	6,00	€ 45	€ 6,00
Binck / Saxo / Alex	€ 1,00	0,15%	8,00	€ 150	€ 10,00
SNS	€ 8,00	0,10%	€ 10,00	€ 150	€ 10,00
ABN Amro Direct	€ 6,50	0,10%	€ 10,00	€ 150	€ 10,00

Een voorspelbaar resultaat

Als een strategie zich bewezen heeft, weet je dat het handelen volgens dat systeem binnen een gegeven tijd een bepaald rendement oplevert. Dat is een kwestie van kansberekening. Er

zijn x trades geweest over een looptijd, van y jaar en dat heeft z rendement opgeleverd. Er zijn verliezen gemaakt en winsten en alles bij elkaar opgeteld heeft dat, binnen die bepaalde periode, geleid tot dat rendement. Door het bijhouden van je resultaten, zie je wat het rendement is.

Weet wat je mag verwachten

Het is essentieel om je aan een strategie te houden en de transacties te registreren en te evalueren. Stel dat er in een bewezen strategie 5 trades achter elkaar met verlies worden afgesloten, kun je dan de zesde keer gewoon weer vol erin gaan? Dat kan alleen als je de transacties evalueert. Heb je misschien foutjes gemaakt? Kijk ook naar de statistische kans. Wanneer je kop of munt gooit, dan is er 3% kans dat je vijf keer achter elkaar kop gooit.

Kans op alleen kop gooien (verlies)	
1 keer gooien	50%
2 keer gooien	25%
3 keer gooien	13%
4 keer gooien	6%
5 keer gooien	3%

De sleutel tot succes

Als je precies weet wat je kan verwachten, dan komt het ook niet als een verrassing wanneer het een keer tegenvalt. Of word je niet overmoedig wanneer het een keer meevalt. Daarom is het goed om je verder te verdiepen in de strategie (zie ook stap 3). Hoe meer je weet van de strategie (en dat kan onder andere door je transacties bij te houden en deze goed te evalueren), hoe makkelijker het is om je aan het systeem te houden. Succesvol beleggen is simpel, maar het is niet gemakkelijk, zo vatte Warren Buffett het samen.

Weet wat je doet, en doe wat je weet.

Wat is je naam?

Over je naam hoeft je niet na te denken.

Je hoeft niet te denken, omdat je weet wat je naam is.

Weet je welke dag het vandaag is?

Daar hoeft je ook niet over na te denken.

Dus wanneer moet je denken en wanneer niet?

Denken hoeft niet, wanneer je het weet.

Bij het denken speelt je ego mee en

is er ruimte voor twijfel.

Als je iets weet, speelt je ego geen rol.

Wanneer moet je dan beleggen?

Als je denkt of als je het weet?

Bij beleggen moet je niet denken, maar weten!

Oscar Velez

- Gebruik een tradingjournaal en registreer en evalueer alle transacties.
- Beleg je eigen geld (bespaar je de enorme kosten), of wanneer je het uitbesteedt, kijk dan goed naar de kosten in relatie tot het rendement dat in het verleden is behaald.

Volg daarom het systeem. Volg wat de succesvolle beleggers doen. Volg hun spoor. Dit is eenvoudig te zien.

Stel je een dag voor waarop je een gestage inkomstenstroom hebt. Stel je een dag voor waarop je partner je vertelt: 'Wat fijn dat wij onze financiën op orde hebben.' Stel je een dag voor waar je kunt doen wat je wilt, met wie je wilt en wanneer je wilt.

Hoe nu verder?

Een van de vragen die ik veel krijg is: 'Kun je mij helpen mijn resultaten te verbeteren en mijn risico te verlagen?' En het antwoord is 'ja'. Een paar keer per jaar ga ik zitten met een groep mensen voor een 1-daagse training. Dit is een training waarbij we het hebben over succesvol beleggen en hoe je hiermee een gestage inkomstenstroom opbouwt.

Dit betekent dat het jou rust geeft, omdat je je nooit meer zorgen hoeft te maken over je beleggingen. Dus, of je nu wilt beginnen met beleggen of al belegt, maar niet tevreden bent met het resultaat of een mooi resultaat hebt en dit wilt verbeteren, deze dag zal je helpen. Ga naar beleggen.com/eendaagse voor meer informatie.

Tot slot nog dit.

Ik verloor 90% van mijn spaargeld en was niet tevreden met de resultaten, dus ik veranderde wat ik deed. Einstein zei: 'De definitie van waanzin is steeds weer hetzelfde doen en een ander resultaat verwachten.' Als jij niet tevreden bent met de resultaten, verander dan wat je doet.

Jij verdient een geweldig pensioen, waar je je geen zorgen hoeft te maken over je geld. Jij verdient een geweldig pensioen, waar je partner je vertelt: 'Wat fijn dat wij onze financiën op orde hebben.' Je verdient een geweldig pensioen, waar je kunt doen wat je wilt, wanneer je wilt en met wie je wilt.

Je verdient een geweldig pensioen!

En ik help je hier graag bij.

Contact

Harm van Wijk
www.beleggen.com
info@beleggen.com

Of volg mij op social media:

- Facebook: www.facebook.com/BeleggenLive
- LinkedIn: www.linkedin.com/in/harmvanwijk
- Instagram: www.instagram.com/beleggencom
- Instagram: www.instagram.com/beleggencom

Over de auteur

Harm van Wijk is een echte beleggingsexpert die te gast is geweest bij diverse programma's op radio en tv, waaronder EenVandaag, Netwerk, Rondom10, Radio 1, Radio 2, BNR, FinanceTelevision en Business Class.

Hij werkt samen met onder meer SNS Bank, Binck, Alex, Citi, ING Bank, BNP Paribas, MeXeM en Lynx en schreef voor De Financiële Telegraaf, BeursPlaza en Beurs.nl.

Na zijn studie bedrijfseconomie is hij in de financiële wereld beland en is hij zich steeds meer met beleggen gaan bezighouden. Hij was eerder verantwoordelijk voor het opzetten van de beleggingsites van SNS Bank, verantwoordelijk voor marketing, verkoop, PR en business development bij BinckBank, werkte mee aan het opstarten van SNS FundCoach en de ABN Amro Turbo's en was sitemanager van De Financiële Telegraaf.

Harm is auteur van diverse boeken waaronder:

- *Handleiding geld verdienen met opties*
- *De valkuilen bij het investeren in grond*
- *26 manieren om passieve inkomsten op te bouwen*

Harm is medeauteur van de boeken:

- *De meest gestelde vragen over de Bitcoin*
- *De sleutel tot succes van duurzame energie*
- *7 stappen naar beter beleggen*

Harm is uitgever van de boeken:

- *De Kunst van het Verkrijgen van Geld, de Gouden Regels voor Geld Verdienen* van P.T. Barnum
- *Het beproefde systeem om af te vallen en uw gezondheid te verbeteren* van Dr. Dewey
- *De meest gestelde vragen over de Bitcoin* (diverse auteurs).

Harm van Wijk aan het woord

'Ik heb in de afgelopen jaren door de internetbubbel en de kredietcrisis wel het nodige voor mijn kiezen gehad. Ook hier geldt, dat als je er niet dood aan gaat, het je sterker maakt.

Mijn doel is om de kennis over beleggen, die ik in de afgelopen 30 jaar heb opgedaan, te delen. Ik ben gefascineerd door beleggingsstrategieën en breng veel tijd door achter mijn scherm met Excel sheets en mijn beleggingssoftware.

Naast het schrijven van boeken en columns vind ik het erg leuk om voor een zaal te staan, om particuliere beleggers te helpen. In de afgelopen jaren heb ik vele duizenden beleggers geholpen.

Ik kom nog dagelijks mensen tegen die worstelen met beleggen. Vanwege de vergrijzing en de economische verschuivingen (denk aan globalisering, robotisering, ICT, toenemende schulden bij overheden, bedrijven en particulieren en blockchain) wordt beleggen steeds belangrijker. Het is mijn missie om zoveel mogelijk mensen te helpen om succesvol te worden met beleggen en niet langer afhankelijk te zijn van de overheid of van pensioenfondsen.'

Wil je meer over mij weten? Stuur mij gerust een e-mail, of

Tweet op Twitter: www.twitter.com/beleggen_com

Link op LinkedIn: www.linkedin.com/in/harmvanwijk

Like op Facebook: www.facebook.com/BeleggenLive

Bekijk op YouTube: www.youtube.com/c/HarmvanWijk

Ik vind het leuk om iets van je horen!

Wat klanten over Harm zeggen:

'Voor ik jou leerde kennen, verloor ik geld. Sinds ik jouw systeem gebruik, verdien ik geld.'

Mr. W.J. de Vries-Mulder

'Ik ging nat en realiseerde me dat ik een systeem nodig had. Een heel goede methode, alles is onderbouwd met cijfers.'

Mohsin Mukhtar

'Harm is deskundig, analytisch en integer. Je moet het systeem volgen en dat is zeer lastig. Harm geeft hiervoor alle tools.'

René Lugtenburg

'Aan het systeem van Harm is grondig onderzoek vooraf gegaan. Het is concreet, zonder emoties en toepasbaar op alle aandelen.'

Bram Voermans

'Het door Harm ontwikkelde systeem is een uitstekend hulpmiddel om een bovengemiddeld rendement te halen.'

Peter Groeneboom

'Dankzij de methode van Harm van Wijk weet ik elke week precies welke aandelen ik moet kopen of verkopen. Ik kan rustig afwachten wat de week brengt.'

Wil Buckholtz

'Jouw kennis en ervaring zijn duidelijk heel groot. Daarnaast heb je er zichtbaar heel veel tijd en moeite in gestopt.'

Jasper Rispens

'De methode van dhr. van Wijk heeft voor zowel de ervaren als voor de beginnende belegger een meerwaarde bij het handelen op de beurs.'

Peter Verstappen

'Dankzij Harm heb ik minder kopzorgen. Het systeem geeft aan welke aandelen ik het beste kan kopen of verkopen. Emoties spelen geen rol meer, waardoor mijn rendementen hoog blijven.'

Nico Rutz

Kijk op www.beleggen.com voor meer testimonials.

Wil je meteen aan de slag en wil je de juiste begeleiding om succesvol te beleggen? Lees dan nu het hoofdstuk *Hoe nu verder?* en zet gewoon de eerste stap.

Nawoord

In 10 stappen succesvol beleggen. Bouw een maandelijks inkomen met aandelen en opties.

Dat was de belofte die ik jou heb gedaan in de titel van dit boek. Ik ben ervan overtuigd dat iedereen succesvol kan beleggen, wanneer je dit stappenplan volgt. Doorloop de 10 stappen uit dit boek en maak gebruik van de hulpmiddelen die je kunt vinden op www.beleggen.com/10stappen. Als je wilt, dan help ik je hierbij graag.

Straks heb ook jij een maandelijks inkomen met aandelen en opties. Dat is wat ik je van harte gun. Stel je eens voor hoe je je dan zou voelen. Het gevoel van vrijheid, of het vertrouwen dat je dat hiermee kunt krijgen, is onbeschrijfelijk.

En nu jij!

Ik hoor graag wat je van dit boek vindt. Aan welke stappen heb je het meest gehad en hoe hebben ze jou geholpen? Ik ontvang graag je feedback, ook als ik dingen kan verbeteren.

Ik stel het zeer op prijs als je een recensie over het boek schrijft op Managementboek.nl, Bol.com, Beleggen.com of op Google. Dit helpt mij bij de promotie van het boek, zodat ik nog meer mensen kan helpen. Bij voorbaat hartelijk dank voor de moeite. Je doet me hier een groot plezier mee!

Heb je na het lezen van het boek nog vragen? Stuur gerust een bericht naar info@beleggen.com.

Wil je meteen aan de slag? In het hoofdstuk *Hoe nu verder?* lees je hoe ik je hierbij kan helpen.

Bedankt

Dit boek is tot stand gekomen met hulp van een groot aantal mensen. In de eerste plaats mijn klanten, die ik heb mogen begeleiden tijdens het coachingsprogramma. Jullie vragen waren de basis voor de informatie die ik in het boek heb opgenomen.

Dit boek heb ik deels geschreven in de weekenden en avonduren. Eline, bedankt voor jouw geduld en steun, zodat dit boek er dan eindelijk gekomen is. Lars en Sven, ik ben blij dat het boek nu af is en we samen weer leuke dingen gaan doen in het weekend.

Ook bedank ik de vele medelezers en met name Natasja Hoogenboom, Monica Helbig, Wim van Steijn, Marc Roest, Ingrid van Lith, Liselore Ammerlaan, Garvey Buysrogge, Herman van Rijswijk, Peter Groenenboom en Koen Nieuwenhuijs. Speciale dank ook aan Daisy Goddijn van Expertboek en de andere auteurs van de 10 stappenserie, die mij hebben geholpen bij het schrijven van dit boek. Hierdoor was het een leuke ervaring en ben ik trots op dit resultaat.

Tot slot bedank ik jou, als lezer van dit boek. Voor jou heb ik dit tenslotte gedaan. En nu aan de slag! Ik wens je heel veel succes met jouw beleggingen.

Lees ook andere boeken uit deze boekenserie

IN 10 STAPPEN:

- VAN EXPERT NAAR AUTEUR - *Daisy Goddijn*
- INSPIREREND SCHRIJVEN - *Giséla Fidder*
- GRIP OP GROEI & GRILLIGHEID - *Gwen Dudok van Heel*
- JE EIGEN BANK - *Petra & Dave van Dooren*
- EEN TOPTEAM - *Bene Bailleul*
- JOUW BEDRIJF WEER FINANCIËEL GEZOND - *Zeno Zaar*
- ONLINE PRESENTEREN - *Eva Brouwer*
- NAAR EEN RADICALE QUANTUM MINDSHIFT - *Roy Martina & Giovanni Eleonora*
- VAN CONFLICT NAAR SAMEN WERKEN - *Tom Goddijn*
- VAN KLANT NAAR AMBASSADEUR - *Arnoud Kuipers*
- EEN WINSTGEVENDE FACEBOOKGROEP - *Kim Buining*
- SYSTEMISCH COACHEN - *Peter Dalmeijer en Yvonne Stams*
- EEN EXCELLENTE COACHHOUDING - *Saskia Janssen en Lia Goossens*
- PROFESSIONAL VANUIT JE HART - *Mascha Struijk*
- RELAXED RUZIEMAKEN - *Joyce Korver*
- COACHEN MET ONLINE WERKVORMEN - *Karin van Kas*
- VAN STIEKEM DROMEN NAAR ECHT DOEN – *Ela Grooteman*

Kijk op www.10stappenboek.nl voor de overige titels en meer informatie over deze handige boekenserie.

